

**HYVINVOINTI-, TURVALLISUUS- JA
YMPÄRISTÖNÄKÖKOHDAT
RATSASTUSKILPAILUISSA**

Opinnäytetyö

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Mustiala 13.3.2007

Anni Kangasperko

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Mustialantie 105
31310 Mustiala

Työn nimi Hyvinvointi-, turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat ratsastuskilpailuissa

Tekijä Anni Kangasperko
Porrassalmenkatu 61 as 24
50100 Mikkeli

Toimeksiantaja Suomen Ratsastajainliitto ry
Radiokatu 20
00093 SLU
puh. 09-2294 510

Ohjaava opettaja Terhi Thuneberg-Selonen

Hyväksytty _____ . _____ . 20 _____ arvosanalla _____

Hyväksyjä Hyväksyjän nimi

Arvosana-asteikko 5 = kiitettävä, 4–3 = hyvä, 2–1 = tyydyttävä

MUSTIALA
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Tekijä	Anni Kangasperko	Vuosi 2007
Toimeksiantaja	Suomen Ratsastajainliitto ry.	
Työn nimi	Hyvinvointi-, turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat ratsastuskilpailuissa	
Työn säilytyspaikka	HAMK, Mustiala	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää miten ratsastuskilpailut järjestetään turvallisella ja ympäristöystävällisellä tavalla. Lisäksi työssä tutkittiin suurimpia kilpailuissa ilmenneitä epäkohtia.

Opinnäytetyön kirjallisuusosiossa olen käsitellyt ratsastuskilpailujen eri tasoja Suomessa, kilpailujen ympäristöasioita sekä ihmisten ja hevosten turvallisuutta ja hyvinvointia. Kyselyosiossa tutkittiin kilpailujen eri turvallisuus-, hyvinvointi- ja ympäristöriskejä. Myös parannusehdotuksia otettiin vastaan.

Kysely suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä Suomen Ratsastajainliiton kanssa. Se toteutettiin sähköpostikyselynä, jossa kyselylomake lähetettiin liitetiedostona. Kohderyhmänä olivat ratsastajat, heidän tukijoukkonsa, erilaisissa tehtävissä toimivat toimihenkilöt, lääkärit ja eläinlääkärit. Vastauksia saatiin yhteensä 84 kappaletta ja vastausprosentiksi muodostui 25,2.

Kyselyn perusteella suurimmiksi ongelmiksi kilpailuissa nähtiin hevosten epäasiallinen kohtelu, tilan ahtaus ja siitä aiheutuvat ongelmat sekä hevostaitojen puute toiminnassa. Tutkimuksen pohjalta koulutus liittyen niin valmennukseen, kilpailemiseen kuin toimihenkilötehtäviin nähtiin erittäin tärkeäksi ja toimintaa haluttiin lisättävän.

Asiasanat	Hevonen, ratsastus, hyvinvointi, turvallisuus, ympäristö, ratsastuskilpailu
Sivut	58s. + liitteet 7 s.

MUSTIALA

Degree Programme in Agriculture and Rural Industries

Author	Anni Kangasperko	Year 2007
Commissioned by	Suomen Ratsastajainliitto ry.	
Subject of Bachelor's thesis	Welfare, Safety and Environment Issues in Riding Competitions	
Archives	HAMK University of Applied Sciences, Mustiala	

ABSTRACT

The main point in this thesis was to find out how riding competitions can be arranged safely and in an environmentally friendly way. The biggest faults in competitions were also looked into.

The literature part of thesis concerns different levels of riding competitions in Finland, environmental issues, welfare and safety of the horses and people. In the Questioning part different risks connecting to safety welfare and environment were researched. Also improvement ideas were noticed.

The questioning has been planned in co-operation with The Equestrian Federation of Finland. It was carried out by a questionnaire form which was sent by e-mail. Target group of the questioning were riders and their backup groups, officers from different tasks, doctors and vets. 84 answers were received and so the answering percent was 25,2.

According to the questioning the biggest problems in competitions were unacceptable behaviour towards the horse, limited areas and consequences of them and the lack of horsemanship and craftsmanship. The examination reveals more education is needed and wanted for training the horse, working in the competitions and to competing itself.

Keywords Horse, Riding, Welfare, Safety, Environment, Riding competition

Pages 58 p. + appendices 7 p.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	7
2	RATSASTUSKILPAILUT SUOMESSA.....	8
2.1	Kilpailuharjoitus.....	8
2.2	Seurakilpailu.....	8
2.3	Aluekilpailu.....	8
2.4	Kansalliset kilpailut.....	9
2.5	Kansainvälinen kilpailu.....	11
2.6	Eettiset ohjeet ja määräykset.....	11
3	RATSASTUSKILPAILUT JA YMPÄRISTÖ.....	11
3.1	Ympäristötietoisuus ja ympäristönhoito ratsastuskilpailuissa.....	12
3.1.1	Ympäristövastaava ja toimihenkilöt.....	12
3.1.2	Tiedotus.....	12
3.2	Kilpailujen ympäristövaikutukset.....	13
3.3	Liikenne.....	14
3.4	Elintarvikkeet ja tarjoilu.....	14
3.5	Jätehuolto ja saniteettitilat.....	15
3.6	Lanta.....	15
4	HEVOSEN HYVINVOINTI RATSASTUSKILPAILUISSA.....	16
4.1	Hevosen hyvinvointi.....	16
4.2	Yleisiä asioita turvallisuudesta ja toimihenkilöistä.....	17
4.3	Hevosten tarkastukset ratsastuskilpailuissa.....	18
4.3.1	Kenttäkilpailu.....	18
4.3.2	Matkaratsastuskilpailu.....	19
4.3.3	Valjakkoajokilpailu.....	19
4.4	Kilpailukelpoisuus.....	20
4.5	Kilpailualue.....	20
4.6	Kilpailutalli.....	21
4.7	Hevosten kuljetukset.....	21
4.8	Hevosen sopimaton kohtelu ratsastuskilpailuissa.....	22
4.8.1	Barraus.....	23
4.9	Stewarditoiminta ratsastuskilpailuissa.....	23
4.9.1	Koulutus.....	23
4.10	Lähtöoikeuden epääminen ja kilpailuista sulkeminen.....	24
4.11	Hevosen lääkitys.....	24
4.11.1	Hevosen suorituskykyyn vaikuttaminen.....	25
4.11.2	Doping-rikkomus.....	26
4.11.3	Rangaistusmenettelyt dopingtapauksissa.....	26
4.12	Influenssarokotukset.....	27
4.13	Hevosen hyvinvointi kilpailun ja kilpailu-uran jälkeen.....	27
5	TURVALLISUUS RATSASTUSKILPAILUISSA.....	27
5.1	Turvallisuusasiakirja ja -suunnitelma.....	28
5.1.1	Pelastussuunnitelma.....	30

5.2	Ratsastajien turvallisuusvarusteet	30
5.3	Ratsastajien kilpailuluvat	32
5.4	Doping ja päihteet	32
5.5	Hevostenhoitajat.....	33
5.6	Toimihenkilöt.....	35
5.7	Yleisö	35
5.7.1	Kilpailualue ja katsomot.....	36
5.8	Elintarvikkeet ja tarjoilu.....	37
6	TUTKIMUS RATSASTUSKILPAILUISTA	38
6.1	Kyselyn valmistelu, otos ja sisältö	38
7	KYSELYN TULOKSET JA ANALYSOINTI	39
7.1	Vastaajien taustatiedot ja määrät.....	39
7.2	Lajikohtainen jakautuminen.....	41
7.3	Kilpailutasot	41
7.4	Hevosten hyvinvointiongelmat ratsastuskilpailuissa	42
7.5	Hevosten hyvinvointiongelmat valmennuksessa	43
7.6	Hevosten hyvinvointiongelmat jokapäiväisessä hoidossa	44
7.7	Ympäristöongelmat ratsastuskilpailuissa	46
7.8	Ympäristöongelmat valmennuskeskuksissa ja talleilla.....	47
7.9	Hevosten turvallisuuden liittyvät ongelmat.....	48
7.10	Ratsastajien ja hevostenhoitajien turvallisuus.....	49
7.11	Yleisön turvallisuus.....	50
7.12	Toimihenkilöiden turvallisuus	51
7.13	Parannusehdotuksia.....	53
7.13.1	Kilpailujen järjestäminen ja kilpailualue	53
7.13.2	Ratsastajat ja valmentajat	54
7.13.3	Ympäristöasiat	54
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	55

LÄHTEET

LIITE 1	Kaikkia lajeja koskevat periaatteet rangaistusmenettelystä
LIITE 2	Epäurheilijamaisen käyttäytymisen määrittely
LIITE 3	Kenttäkilpailujen terveyskortti
LIITE 4	Saatekirje tutkimukseen ja tutkimuksen kyselylomake

1 JOHDANTO

Ratsastajien ja hevosten määrä Suomessa on suuressa noususuhdanteessa. Hevosia on tällä hetkellä noin 70 000 kpl ja on arvioitu, että hevosten määrä kasvaa noin tuhannella vuosittain. Ratsastajia puolestaan on Suomen Liikunnan ja Urheilun ja opetusministeriön vuonna 2006 tekemän gallupin mukaan jo yli 117 000. (Suomen Ratsastajainliitto 2006e). Vuonna 2005 lunastettiin 1300 kansallista ja 4000 aluekilpailulupaa. Kansallisen tason kilpailuja oli samana vuonna 113 ja aluekilpailuja lähes 350 eri ratsastuksen lajeissa. (Suomen Ratsastajainliitto 2006d).

Hevosten määrän nousu tuo lähes varmasti lisää harrastajia ratsastuksen pariin, sillä jo nyt yli 57 000 henkilöä on ilmoittanut haluavansa aloittaa ratsastuksen. (Suomen Ratsastajainliitto 2006e). Harrastajamäärien kasvaessa myös kilpailevien ratsastajien määrät tulevat nousemaan. Näin suuren harrastajajoukon ollessa kyseessä mahtuu kilpailuihin monenlaisia hevosia ja harrastajia. Lisäksi lajin laajetessa on tärkeä kartoittaa ratsastuskilpailujen nykytilaa ja olemassa olevia heikkouksia, jotta kilpailuista ja hevosten käsittelystä saataisiin mahdollisimman turvallista.

Opinnäytetyössä käsitellään ratsastuskilpailujen järjestämistä, erilaisten sektorien turvallisuutta, hevosten hyvinvointia kilpailuissa ja hieman ympäristöasioita. Tärkeänä osana työtä on tutkimus, joka on suunnattu ratsastuskilpailuissa toimiville tahoille. Päämääränä oli selvittää suurimmat hyvinvointi-, turvallisuus- ja ympäristöriskit ratsastuskilpailuissa. Lisäksi selvitettiin samoja ongelmia valmennus- ja hoito-olosuhteissa, sillä itse kilpailu näyttää vain jäävuoren huipun vallitsevista olosuhteista ja ongelmista.

Alkusysäyksen työlle antoi Equine Life -projekti, jonka tavoitteena on kehittää toimintamalleja ekologisesti ja eettisesti kestäväälle hevosurheilulle. Työ tehtiin yhteistyössä Suomen Ratsastajainliitto ry:n (SRL) kanssa, joka on työn toimeksiantaja. Liiton johtavia ajatuksia ovat ratsastusurheilun edistäminen Suomessa, hevosen hyvinvoinnin arvostaminen ja luonnon kunnioittaminen. Työn tehtävänä on palvella näitä periaatteita ja edistää niitä. Toivonkin, että työstä on käytännön hyötyä kaikille kilpailuita järjestäville, seuroille, toimihenkilöille, ratsastajille ja tietenkin lajimme tärkeimmälle tekijälle – hevoselle.

2 RATSASTUSKILPAILUT SUOMESSA

Suomessa käytävät ratsastuskilpailut jaetaan SRL:n ylläpitämän kilpailujärjestelmän mukaan viiteen eri luokkaan: kilpailuharjoitus, seurakilpailut, aluekilpailut, kansalliset kilpailut ja kansainväliset kilpailut. Järjestelmän tavoitteena on linjata kilpailutoiminnan vaatimukset ja taata mahdollisuus kilpailemiseen eritasoisille ratsastajille. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 41).

2.1 Kilpailuharjoitus

Kilpailuharjoitus on nimensä mukaisesti harjoituksen omainen ja samalla tasoltaan matalin kilpailutapahtuma. Seura- tai Green Card-jäsenyys ei ole pakollista kilpailijoille, mutta suositeltavaa, koska jäsenyyteen sisältyy tapaturmavakuutus. Asu on vapaa, mutta ratsastussaappaat tai -kengät, ratsastushousut ja lajisääntöjen mukainen kypärä edellytetään. Tuomarilta ja ratamestarilta edellytetään ko. lajien pätevyyttä, mutta ei voimassa olevaa toimihenkilölisenssiä. Palkintoja ei jaeta eikä kilpailuissa julkaista virallisia tuloluetteloita. Kilpailu on avoin kutsutuille ratsukoille. Järjestämisoikeus on talleilla, seuroilla ja ratsastusalan yrityksillä. Kilpailuissa noudatetaan SRL:n kilpailusääntöjä.

(Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 41).

2.2 Seurakilpailu

Kilpailussa osallistujilta vaaditaan jäsenyys ratsastusseuran kautta Ratsastajainliittoon. Asu on vapaa samoilta osin kuin kilpailuharjoituksissa. Palkintoina jaetaan vain esinepalkintoja, rahapalkintoja ei saa jakaa. Kilpailu on avoin kaikkien SRL:n jäsenseurojen jäsenille tai kutsussa mainituille seuroille. Kilpailussa noudatetaan SRL:n kilpailusääntöjä. Kilpailuista julkaistetaan viralliset tulokset, mutta ranking-pisteitä ei jaeta. Järjestämisoikeus on SRL:n jäsenratsastusseuroilla. Kilpailuista on ilmoitettava virkaeläinlääkärille ja päivystävälle eläinlääkärille. Lisäksi toimihenkilöiltä vaaditaan tuomari- ja alueratamestarioikeudet sekä voimassa oleva toimihenkilölisenssi. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 41).

2.3 Aluekilpailu

Kilpailussa osallistujilta vaaditaan jäsenyys ratsastusseuran kautta Ratsastajainliittoon. Lisäksi vaaditaan voimassa oleva aluekilpailulupa ratsastajalta sekä maksettu vuosimaksu hevoselta. Hevosen tulee olla joko Suomen Hippoksen rekisterissä tai AAA-rekisterissä, jonka aluesihteri tekee rekisteröimättömille hevosille. Kilpailueläinlääkäri on pakollinen rataeste-

ja kenttäratsastuskilpailuissa. Lisäksi toimihenkilöiltä vaaditaan tuomari- ja alueratamestarioikeudet sekä voimassa oleva toimihenkilölisenssi. Aluekilpailuissa on palkintoina myös rahapalkintoja kilpailukutsussa mainituin perustein. Kilpailu on avoin aluekilpailuluvan omaaville ratsastajille. Aluekilpailun tasot on määritelty erikseen lajikohtaisesti (taulukko 1). Kilpailuluokka ei ole aluekilpailu mikäli siihen osallistuu vähemmän kuin kolme ratsukkoa. Aluekilpailuissa jaetaan alueranking-pisteitä sijoittuneille. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 41).

TAULUKKO 1 Aluekilpailuina käytävät kilpailut

Laji:	Taso:
Este	80cm-130cm (ponit 60cm/70cm)
Koulu	Helppo C – Vaativa B
Kenttä	Harraste-Helppo
Valjakko	Helppo-Vaativa
Matka	15 km ja 30 km ihanneaikakilpailu 50 km ja 80 km ihanneaikakilpailu 50 km ja 80 km nopeuskilpailu
Vikellys	Aloittelijajoukkuevikellys (AJV) Käyntijoukkuevikellys (KJV) Aloittelijayksinvikellys (AYV)
Vammais	SRL:n ja International Paralympic Equestrian Committee (I.P.E.C) helpot ohjelmat
Lännenratsastus	Kaikki muut, paitsi beginners- ja training-luokat

(Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 41, Suomen Ratsastajainliitto 2004, 16, Suomen Ratsastajainliitto 2005b 6-7, Suomen Ratsastajainliitto 2005g, 4-7, 19-20, Suomen Ratsastajainliitto 2005c, 10).

Virallisen kilpailuasun määrittelevät kunkin alueen kilpailusäännöt aluekohtaisesti, mutta kypärän käyttö on aina pakollista (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 41). Aluekilpailuissa ratsastajan alaikäraja on poniluokissa 8 vuotta ja hevosluokissa 10 vuotta. Kenttäkilpailuissa vastaavat iät ovat poniluokissa 10 vuotta ja hevosluokissa 12. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 38). Järjestämisoikeus on SRL:n jäsenseuroilla ja SRL:n kanssa kilpailujenjärjestämisoikeuksista sopineilla tahoilla. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 41). Rokotuskäytännöt alue- ja kansallisissa kilpailuissa käsitellään kappaleessa 4.12.

2.4 Kansalliset kilpailut

Kansalliset kilpailut jaetaan tähtikilpailuihin, arvokilpailuihin ja muihin kansallisiin kilpailuihin. SRL:n hallitus määrittää vuosittain tähtikilpailut, jotka ovat ratsastusurheilun näyteikkuna. Arvokilpailuja ovat kunkin lajin

SM-kilpailut, Breeders Prize ja GP-sarja. Ne ovat myös nk. tähtikilpailuja. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 30.)

Kilpailussa osallistujilta vaaditaan jäsenyys ratsastusseuran kautta Ratsastajainliittoon.. Sen lisäksi vaaditaan kansallinen kilpailulupa (A, B tai C). Hevosien tulee olla rekisteröity Suomen Hippoksen rekisteriin tai sillä tulee olla EU-passi ja SRL:n myöntämä kilpailunumero. Hevosella pitää olla maksettu vuosimaksu ja voimassa oleva rokotustodistus. Lisäksi poneilta vaaditaan mittaustodistus. Kilpailueläinlääkäri on pakollinen rataeste-, matka- ja kenttäkilpailuissa. Toimihenkilöiltä vaaditaan voimassaolevat toimihenkilölisenssit. Kilpailut käydään erikseen mainituilla tasoilla, jotka näkyvät taulukossa 2. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 41-42).

TAULUKKO 2 *Kansallisten kilpailujen tasot*

Laji:	Poikkeukset:	Taso:
Este	Ponit Suomenhevoset (sh) Nuoret hevoset/Juniorit	120 cm → 90cm/100cm 100cm 110cm
Koulu	Nuoret hevoset, ponit, sh	Helppo A → Helppo B →
Kenttä		Helppo-Vaikea
Valjakko		Helppo-Vaikea
Matka		Nopeuskilpailu 50 km - 160 km Ihanneaikakilpailu 15 km - 80 km
Vikellys		Joukkuevikellys Yksinvikellys
Vammais		SRL:n ja International Paralympic Equestrian Committee (I.P.E.C) helpot ohjelmat
Lännenratsastus		Kaikki muut, paitsi be- ginners- ja training- luokat

(Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 41, Suomen Ratsastajainliitto 2004, 16, Suomen Ratsastajainliitto 2005b 6-7, Suomen Ratsastajainliitto 2005g, 4-7, 19-20, Suomen Ratsastajainliitto 2005c, 10).

Kilpailuasun tulee olla SRL:n kilpailusääntöjen mukainen. Palkintoina ki-soissa on raha- tai esinepalkinnot kilpailukutsun mukaan. Järjestämisoikeus on ratsastusseuroilla ja erillissopimuksen SRL:n kanssa tehneillä yri-tyksillä. Kilpailut anotaan Suomen Ratsastajainliitolta. Kilpailuista julkais-

taan viralliset tulokset sekä ylläpidetään ranking seuranta. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 41-42). Kansallisissa kilpailuissa ratsastajan tulee es-teratsastuksessa olla vähintään 10-vuotias ja kenttäkilpailuissa 12-vuotias. Muissa lajeissa alaikäraja ei ole. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 5).

2.5 Kansainvälinen kilpailu

Kansainvälisiä kilpailuja saavat järjestää kansainvälisen ratsastajainliiton Fédération Equestre Internationale (FEI) jäsenenä olevat valtakunnalliset keskusjärjestöt ja niihin kuuluvat yhdistykset. Kansainvälisten sääntöjen mukaan SRL nimeää kansainvälisiin kilpailuihin osallistuvat ratsukot ja ilmoittaa ne kilpailuun. Kansallisen kilpailuluvan lisäksi hevoselta tai ponilta vaaditaan voimassaoleva FEI:n passi sekä poneilta FEI:n mittaustodistus. Ratsastajalla pitää olla voimassa oleva kansallinen kilpailulupa ja hänen tulee olla rekisteröitynyt kansainvälisen liiton ratsastajarekisteriin. Kansainvälinen tuomari ja -ratamestarioikeus sekä kansallinen toimihenkilölisenssi vaaditaan toimihenkilöiltä. Järjestämisoikeus on seuroilla ja SRL:n kanssa erillissopimuksen tehneillä yrityksillä yhteistyössä SRL:n kanssa.

(Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 42).

2.6 Eettiset ohjeet ja määräykset

Saadessaan liitolta oikeuden järjestää kilpailutoiminnan tai yksittäisen kilpailun, yhteisö tai seura sitoutuu toimimaan liiton sääntöjen ja määräysten mukaisesti ja omalta osaltaan vastaamaan siitä, että toimintaan osallistuvat yhteisöt ja henkilöt ovat niistä tietoisia ja noudattavat niitä. (Suomen Ratsastajainliitto 2002a, 30.)

3 RATSASTUSKILPAILUT JA YMPÄRISTÖ

Ympäristönäkökohdat kaikissa tapahtumissa perustuvat Suomen ympäristölainsäädäntöön ja -asetuksiin. Ratsastuskilpailuissa tulee lisäksi toimia Suomen Ratsastajainliiton ympäristöohjeita noudattaen. Erilaisissa hevoskilpailuissa tavoitteena on ympäristönsuojelullisten tekijöiden huomioiminen ja ympäristökuormituksen vähentäminen. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 4.)

Suomessa järjestetään satoja ratsastuskilpailuja vuosittain. Suuret kansainväliset ja kansalliset kilpailut, jotka luetaan suur tapahtumiksi (osallistujia ja yleisöä yhteensä yli 500), tuottavat enemmän haitallisia ympäristövaikutuksia kuin pienet seurakilpailut. Toisaalta suur tapahtumaksi luettavia kilpailuja järjestetään lukumääräisesti huomattavasti vähemmän, jolloin

usean seurakilpailun yhteisvaikutukset voivat koitua yhtä suuriksi kuin yhden kansainvälisen kilpailun.

(Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 4.)

3.1 Ympäristötietoisuus ja ympäristönhoito ratsastuskilpailuissa

Kilpailujen johto vastaa kilpailun ympäristöasioiden järjestämisestä. Järjestäjiä kannustetaan omaksumaan SRL:n ympäristöpolitiikka ja toimimaan sen mukaisesti. Ympäristöasioista keskustelu on hyvä aloittaa heti kilpailuja suunniteltaessa ja sisällyttää kilpailujen järjestämistä koskevaan päätöksentekoon. Siten pystytään määrittämään kilpailujen ympäristötavoitteet ja arvioimaan miten ympäristövaikutuksia voidaan vähentää olemassa olevien resurssien mukaan. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 5). Ympäristöjohtamisella on tärkeä osa rakennettaessa tapahtumaan turvallisuutta, laadukkuutta ja viihtyisyyttä. (ECOMass 2006, 7.)

3.1.1 Ympäristövastaava ja toimihenkilöt

Jotta ympäristöasiat tulevat kilpailuissa hoidetuksi, on hyvä nimetä erillinen ympäristövastaava huolehtimaan toimista. Vastaavan tulee olla selvillä ajankohtaisista ympäristöasioista ja kouluttautunut parhaaksi katsomallaan tavalla. Hän seuraa kilpailujen järjestämistä ja kulkua ympäristönäkökulmasta ja opastaa muita toimihenkilöitä ympäristöasioissa. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 6.)

Jätehuoltoon ja siivoukseen valitaan toimihenkilöitä tapahtuman koon mukaan. Kilpailutapahtuman siisteydestä tulee huolehtia ennen tapahtuman alkua, sen aikana ja kilpailun päätyttyä. Myös tapahtuma-alueen välitön läheisyys on hyvä pitää puhtaana. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 12.)

Ympäristötyön parantaminen vaatii seuranta ja toiminnan jatkuvaa kehittämistä. Seuranta voidaan toteuttaa tutkimalla kilpailujen jätemääriä ja arvioimalla ympäristön kulumista kilpailujen jälkeen. Kilpailuista laaditun ympäristöarvioinnin avulla voidaan tehdä parannuksia seuraaviin kilpailuihin ja täten kehittyä ympäristötietoisuuden saralla.

(Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 5,14)

3.1.2 Tiedotus

Kilpailun ympäristötavoitteista tulee tiedottaa ajoissa ratsastajille, hevosenhoitajille, yleisölle, tavarantoimittajille ja sponsoreille. Opastus, neuvonta ja tiedotus ovat ympäristöasioissa erittäin tärkeitä, jotta koko kilpailuorganisaatiossa sekä kaikessa kilpailutoiminnassa omaksutaan ympäristömyönteiset toimintatavat. Ympäristöasioista on tiedotettava kansainvälisissä kilpailuissa myös englanniksi ja ruotsiksi. Ratsastajille ja tu-

kijoukoille tieto menee parhaiten perille kilpailijatiedotteen kautta, kun puolestaan yleisöä voi informoida käsiohjelmissa olevien ohjeiden avulla. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 14). Selkeät opasteet luonnonvarojen säästämistä neuvovat tapahtumaan osallistuvia toimimaan oikein. Tärkeintä on pyrkiä yhteiseen vastuunkantoon kieltojen ja uhkausten sijaan. Eko-oppaiden käyttö paikan päällä on hyödyllistä, esim. jätteiden lajittelu-pisteissä. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2006a, 2.)

3.2 Kilpailujen ympäristövaikutukset

Ympäristövaikutuksiksi ymmärretään kaikki vaikutukset joita kilpailutoiminnalla on ympäristöönsä. Vaikutusten painotukset voivat vaihdella arvioijan taustan mukaan, sillä ympäristö käsitteenä on subjektiivinen. Ympäristövaikutuksia arvioitaessa luonnon monimuotoisuuden lisäksi mukana ovat symboliset, kulttuuriset ja taloudelliset arvot. Ympäristövaikutusten arvioinnin avulla on mahdollista tunnistaa haitalliset vaikutukset etukäteen ja suunnitella toimenpiteitä, joilla haittoja voidaan vähentää. (ECOMass 2006, 5.)

Kilpailujen järjestämisestä syntyy välittömiä ja välillisiä ympäristövaikutuksia. Kilpailupaikan rakentaminen, ratsastussuoritus ja yleisön liikkuminen kilpailualueella vaikuttavat suoraan maaperän kulumiseen. Välittömiä ympäristövaikutuksia syntyy kilpailuihin liittyvästä liikenteestä ja sen päästöistä ilmaan. Myös maahan ja vesistöihin valuvat jätevedet, sekä tapahtuman tuottamat jätteet ja kilpailualueen visuaalinen vaikutelma ympäristöön lisäävät välittömiä ympäristövaikutuksia. Myös melu on merkittävä haitta. Välillisiä vaikutuksia ympäristöön syntyy kilpailupaikan rakenteiden ja tarjolle asetettavien elintarvikkeiden valmistuksesta sekä käytettävän energian ja sähkön tuottamisesta. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 4.)

Kilpailupaikaksi onkin hyvä valita alue, joka on jo valmiiksi soveltuva hevosurheiluun, jotta alueen rakentaminen jää mahdollisimman pieneksi. Mikäli aluetta kuitenkin joudutaan rakentamaan, tulee kaikessa rakentamisessa ottaa huomioon alkuperäinen ympäristö. Maankäyttö alueella tulee suunnitella siten, että maasto kuuluu mahdollisimman vähän. Myös vuodenaika vaikuttaa kilpailupaikan järjestelyyn. Kilpaluista ulkopuolisille aiheutuvat haitat tulee minimoida. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 6.)

Vaikka urheilutapahtuma kuormittaa ympäristöä, se toimii myös ympäristökasvatuksen välineenä suurelle yleisölle. Ympäristöystävällisellä tapahtumalla voi herättää ihmisten ajatuksia ympäristömyönteisempään käyttäytymiseen kilpailujen jälkeen. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2005b, 3.). Varsinkin nuoria ratsastajia tulee kannustaa kunnioittamaan luontoa ja hevosta yhtenä osana sitä. Tavoitteena kilpailuissa pitää ympäristökuormituksen vähentämisen lisäksi olla myös positiivisen ympäristöperinnön jättäminen. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2003, 5.)

3.3 Liikenne

Liikenteen sujumiseen tapahtuman yhteydessä pystytään vaikuttamaan suunnittelemalla ajoreitit etukäteen kilpailualueella. Kilpailujärjestäjän tulee olla tietoinen kaikista väylistä ja reiteistä, joilla tapahtumapaikalle voidaan tulla. Tiedottamalla näistä kilpailijoille, yleisölle, tavarantoimittajille ja lääkintähenkilöille löydetään jokaiselle omat väylänsä saapua kilpailuun joustavasti ja turvallisesti. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 10.). Markkinoinnin yhteydessä yleisölle tulee mainostaa julkisten kulkuvälineiden ja kevyen liikenteen käyttömahdollisuuksia, sekä niiden kulkuajatauluja. Tarvittaessa järjestetään yhteiskuljetuksia tai lisävuoroja julkiseen liikenteeseen. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2006a, 1.).

Tapahtumapaikalle tulee olla selkeät opasteet. Liikenteenohjaajien tulee osata työnsä kilpailutapahtumassa. Pysäköintiä ohjataan, jotta paikoitusalueet täytetään asiallisesti ja parkkipaikkaa etsimällä ei kuluteta polttoainetta turhaan. Myös pysäköintialueet on merkittävä selvästi ja niissä on otettava huomioon erilaiset ajoneuvot, kuten henkilöautot, trailerit, kuorma-autot, linja-autot ja pyörät. Pysäköintimaksulla voidaan ohjata yleisöä tulemaan paikan päälle jalan, pyörällä tai linja-autoissa. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 10-11.).

3.4 Elintarvikkeet ja tarjoilu

Kaikkien tavara-, ruoka- ja palveluhankintojen suhteen tulee käyttää harkintaa. Vuokrauspalveluja ja urheiluseurojen yhteistyötä kannattaa hyödyntää. Suosimalla kotimaisia tuotteita ja lähellä tuotettuja tavaroita ja palveluita toimitaan ympäristöystävällisesti ja tuetaan lähialueen toimijoita. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2006b, 2.)

Elintarvikehankinnoissa pitää kiinnittää huomiota tuotteiden säilyvyyteen ja pakkausmateriaaleihin. Mahdollisuuksien mukaan vältetään pieniä pakkauskokoja ja hankitaan vähän pakattuja tai kierrätettäviin pakkauksiin pakattuja tuotteita. Kannuun sekoitettavat mehut ja palautuspullot vähentävät muovijätteen määrää. Hankinnat keskitetään samalle ostosreissulle, jotta säästetään energiaa ja uusiutumattomia luonnonvaroja. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 13)

Ruokatarjoilu pitää pyrkiä suorittamaan kestoastioista, mikäli kanttiinissa tai muualla kilpailupaikalla on tiskausmahdollisuus. Tiskatessakin tulee välttää juoksevan veden käyttöä ja käyttää ympäristöystävällistä pesuainetta ja vaihtopää-tiskiharjoja. Mikäli joudutaan käyttämään kertakäyttöisiä, suositaan pahvisia astioita ja puisia aterimia. Muoviset kahvilusikat voidaan korvata puisilla kahvitikuilla. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 13.).

3.5 Jätehuolto ja saniteettitilat

Jätelain mukaan kaikessa toiminnassa tulisi mahdollisuuksien mukaan huolehtia jätteen mahdollisimman vähästä syntymisestä ja, että jätteestä ei aiheutuisi merkityksellistä haittaa tai vaikeutta jätehuollon järjestämiselle eikä vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle (Jätelaki 2003, 4§).

Kilpailua suunniteltaessa tulisi ennakoida minkälaista jätettä kilpailutapahtuma tuottaa ja kuinka paljon ihmisiä odotetaan saapuvan paikalle. Siten voidaan arvioida tarvittavien jäteastioiden määrä ja sijoituspaikka sekä mahdollinen vuokrattavien jäteastioiden tarve. Jätteet lajitellaan vähintään sen mukaan, mitä kilpailupaikkakunnan jätehuoltomääräykset velvoittavat. Ympäristömyönteisyyttä osoittaa se, että tapahtumassa lajitellaan kaikki ne jätteet, joiden lajitteluun paikkakunnalla on mahdollisuus. Myös tupakan tumpelle on hyvä olla erillinen keräysastia. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2006a, 2.)

Saniteettitilojen hygieenisyydestä ja veden saatavuudesta tulee huolehtia. Myös käymälöitä täytyy olla riittävästi miehille, naisille ja liikuntaesteisille. Alueelle on laitettava opasteet käymälöiden sijainnista. (Suomen Liikunta ja Urheilu ja Suomen Latu 2004, 45). Wc-pönttöjen tulisi olla nykyaikaisia, vähemmän vettä kuluttavia malleja. Mikäli joudutaan käyttämään tilapäisvessoja, hankitaan tyhjennettäviä käymälöitä tai kompostikäymälöitä. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 12). Wc-tuotteissa tulee suosia luontoystävällisiä tuotteita sekä ohjeistaa tapahtumaan osallistuvia säästäväiseen vedenkäyttöön. Vaipanvaihto ja hygieniajätökset tulee lajitella erikseen. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2006a, 2). Käymälöiden siivoamiseen täytyy varata riittävästi henkilökuntaa, sillä niitä pitää tarkistaa sekä siivota myös kilpailun aikana. (Suomen Liikunta ja Urheilu ja Suomen Latu 2004, 45).

3.6 Lanta

Lanta luokitellaan EU:n sivutuoteasetuksen mukaiseksi eläinperäiseksi sivutuotteeksi, jonka käsittelyn tulee täyttää sivutuoteasetuksen vaatimukset. Vaatimukset koskevat mm. nitraattiasetusta ja lannan käsittelyä. Nitraattiasetus sisältää lannan varastointia ja levitystä koskevia määräyksiä ja suosituksia ja ns. hyvän maatalouskäytännön ohjeet. Nitraattiasetus koskee kaikkia eläinsuojia. Jokaisella tallilla tulee ohjeistuksen mukaan olla asianmukainen lantavarasto. Lantavaraston toteutukseen vaikuttaa syntyvä lantamäärä, lannan varastointiaika ja lannan jatkokäsittelytapa. Nitraattiasetuksen (931/2000) mukaisesti lanta on varastoitava tiivispohjaisessa lantalassa. Lantalan rakenteiden tulee estää lannan ja mahdollisten valumavesien pääsy ympäristöön sekä pinta- ja pohjavesiin. Lantalan edessä on oltava tiivis ajoluiska ja lantalan edustan ja lannan kuljetusalueiden on oltava tiivistä pintamateriaalia, joka estää lannan ja lantavesien leviämisen ympäristöön. (Ympäristöministeriö 2003, 15-16).

Kilpailuun osaa ottavien hevosten lannalle pitää järjestää keräyspaikka. Tallin omaan lantalaan varmistetaan lisäkapasiteettia esim. tyhjentämällä se ennen kilpailuja. Mikäli lantaa ei voida kerätä oman tallin lantalaan, hankitaan tiivisrakenteinen keräyslava. Lannan keräyspaikka tulee osoittaa selvästi ja kilpailijoita opastaa, että lannan sekaan ei laiteta roskia. Lantalan yhteydessä on hyvä olla oma jäteastia muille roskille. Lannan keräyspisteen ympäristö pidetään siistinä koko kilpailujen ajan. (Suomen Ratsastajainliitto 2002b, 11.)

Kilpailukentät, harjoittelalueet ja maneesit suunnitellaan ja rakennetaan käyttötarkoituksen mukaan, mutta myös alueiden ympäristölle aiheuttama ravinnekuormitus tulisi ottaa huomioon. (Iinatti, Okkonen, Jansson 2004, 12). Pintavaluntana ja salaojavesien mukana näiltä hevosalueilta tulee huomattava määrä ravinteita ja ne tulisikin tarpeen mukaan pyrkiä kierrättämään. Kilpailualueelta (kentät, käsihevosalueet, tallialue) pitää kerätä lannat lantalaan päivittäin.

4 HEVOSEN HYVINVOINTI RATSASTUSKILPAILUISSA

Kaikki eläinsuojelunäkökohdat perustuvat Suomen eläinsuojelulakiin. Lain tarkoituksena on suojella eläimiä kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Lain tarkoituksena on myös edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet. Eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Lakia sovelletaan kaikkiin eläimiin. (Eläinsuojelulaki 1996, 1§ -3§)

Kaikkia ratsastuskilpailuja koskevat eläinsuojelulainsäädännön lisäksi SRL:n kilpailusäännöt, jotka on laadittu kullekin lajille erikseen FEI:n sääntöjen pohjalta. Kilpailusäännöt määrittävät kilpailutoiminnan peruslinjan. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 4.)

4.1 Hevosen hyvinvointi

Hevosen hyvinvointi on etusijalla kaikessa hevosurheilussa. Sen rinnalla ratsastajien, valmentajien ja muiden ratsastuskilpailujen sidosryhmien toivomukset ovat toissijaisia. Hevonen huomioidaan elävänä olentona kaikessa ratsastuksessa ja siihen liittyvässä valmennuksessa. Kaikkien FEI:n sopimattomaksi määrittelemien menetelmien käyttö on kielletty. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 24)

Kansallisten liittojen tehtävä on valvoa, että heidän edustajansa kunnioittavat hevosen hyvinvointia. Kaikki hevosiin kohdistettavat toimenpiteet ja eläinlääkärin antamat hoidot suoritetaan hevosen terveyden edistämiseksi ja ylläpitämiseksi. Kaikessa rehustuksessa, terveydenhuollossa, lääkinnässä ja turvallisuuden edistämisessä tulee noudattaa korkeinta mahdollista

laatutasoa. Myös kuljetusten aikana on huolehdittava terveellisestä ympäristöstä, juottamisesta, ruokinnasta ja ilmastoinnista. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 24)

SRL työskentelee valmennuksen, hevostaitokoulutuksen ja hevosten terveyttä tutkivien tieteenalojen edistämiseksi. Myös ratsastajan kunto ja suorituskyky ovat tärkeitä hevosen hyvinvoinnille. Hevosen hyvinvointia koskevia kansallisia ja kansainvälisiä sääntöjä ja määräyksiä on noudatettava sekä kilpailuissa että valmennuksessa, ja niitä on jatkuvasti pidettävä ajan tasalla. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 24)

4.2 Yleisiä asioita turvallisuudesta ja toimihenkilöistä

Mikäli eläin voi kilpailuissa joutua alttiiksi kivulle, tuskalle tai kohtuuttomalle rasitukselle, on kilpailujen järjestäjän omalla kustannuksellaan hankittava kilpailutilaisuuteen eläinlääkäri valvomaan että eläinsuojelulaki toteutuu. (Eläinsuojelulaki 1996, 16 §)

Tuomariston puheenjohtaja tarkistaa ennen kilpailun alkua, että järjestelyt ja radat ovat sääntöjen vaatimassa kunnossa. Kilpailun aikana hän johtaa tuomariston toimintaa ja avustaa tarvittaessa kilpailujen johtoa. Tuomariston jäsenet puolestaan vastaavat talli- ja verryttelyalueen valvonnasta nimeämällä yhden jäsenen nk. stewardiksi (ks. kpl 4.9). Lisäksi heidän tulee tarkistaa radat, esteet ja muut laitteet sekä varmistautua siitä, että toimihenkilöt ovat perehtyneet tehtäviinsä. Tuomariston jäsenet valvovat kilpailua sovelialta paikalta, jossa heidän läsnäolonsa on tarpeellista. Esimerkkeinä kenttäkilpailut, matkaratsastus ja valjakkoajo, joissa koko rata ei ole tuomariston näköpiirissä. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 14). Kenttäkilpailuissa turvallisuudesta vastaa tekninen asiantuntija. (Suomen Ratsastajainliitto 2006b, 6-7).

Kilpailun järjestäjä vastaa siitä, että tarvittavat henkilöt ja välineet ovat ajoissa kilpailupaikalla. Lisäksi järjestäjä vastaa, että eläinlääkäri ja lääkäri tietää minkälaisiin onnettomuuksiin on syytä varautua, ja minkälaisella ensiapukalustolla varustaudutaan. Tuomariston puheenjohtaja ei saa aloittaa kilpailua ennen kuin ensiapuvalmius on sääntöjen vaatimalla tasolla. Tämä merkitsee sitä, että lääkäri, eläinlääkäri, ambulanssi ja hevoskuljetusauto ovat paikalla lajisääntöjen edellyttämällä tavalla. Edellä mainittujen lisäksi tulee kilpailun johdolla olla yhteys toisiinsa (kännykkä, lyhytaaltoradio) ja toimihenkilöiden tulee tietää, miten toimitaan mahdollisessa onnettomuustilanteessa. (Suomen Ratsastajainliitto 2002a, 6-7.).

Kilpailujen tason mukaisesti on lääkintä- ja eläinlääkintähuolto järjestettävä siten, että loukkaantunut hevonen, ratsastaja, yleisön edustaja tai toimihenkilö saa mahdollisimman pikaisen avun. Mikäli kilpailun taso edellyttää lääkärin, eläinlääkärin tai kengitysseppän läsnäoloa, on tämän oltava kilpailualueella kilpailujen ollessa käynnissä. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 14.) Ensiavun on pystyttävä hoitamaan myös useita samanaikaisia tapaturmia. (Suomen Ratsastajainliitto 2002a, 7)

4.3 Hevosten tarkastukset ratsastuskilpailuissa

Kansainvälisen ratsastajainliiton sääntöjen mukaan, kaikissa kansainvälisissä kilpailuissa FEI:n hyväksymän eläinlääkärin tulee tarkistaa hevoset, jotka aikovat osallistua kilpailuun. Tarkoituksena on varmistaa, että hevoset eivät ole sairastuneet tai yllirasittuneet matkustamisen aikana ja että ne ovat kilpailun vaatimassa kunnossa.

Kaikki hevoset, jotka saapuvat kilpailutalliin pitää tarkistaa, huolimatta siitä osallistuvatko ne kilpailuun vai ei. Ensimmäinen tarkastus pitääkin suorittaa mahdollisimman pian, ts. ennen kuin hevoset pääsevät olemaan kosketuksessa toisiinsa. Hevosen rekisteröinti- ja rokotustodistuksien oikeellisuus ja voimassaolo tarkistetaan. Samoin tarkistetaan ponien mittaus-todistukset. Lisäksi varmistetaan, että hevonen ei ole ollut kosketuksessa tarttuvaa tai infektiotauteja kantaviin eläimiin. Hevosista voidaan tutkia näiden tautien tyypillisimpiä oireita. Tarkastus voi myös sisältää raajojen tunnustelua, hengitysteiden ja sydämen toimintojen tarkkailua sekä ruumiinlämmön mittauksen tai muita mittauksia. Juoksutus- tai taivutuskoeei kuitenkaan sisälly tarkastukseen. Mikäli eläinlääkäri on sitä mieltä, että hevonen ei voi osallistua kilpailuun ja majoittua kilpailutallissa, tulee lopullinen päätös siirtää kilpailun pääjurylle ja eläinlääkärikomitealle. (Fédération Equestre Internationale 2006b, 14).

Tarkastuspaikan tulee olla hevostarkastuksiin sopiva, jotta se tasapuolisesti todistaisi hevosten kilpailukunnon. Sen pitää olla perustettu siten, että se ei muutu merkittävästi hevostarkastusten edetessä. Pohjan pitää aina olla tasainen, tiivis ja se ei saa olla liukas. Tilaa hevosten käynti- ja raviliikkeiden tarkkailuun tulee olla noin 50 metriä. Hallikisoissa pienempikin tila voidaan katsoa riittäväksi. (Fédération Equestre Internationale 2006b, 16).

Tarkastusalueen pitää olla eristetty yleisöltä. Alueen tulee olla organisoitu siten, että hevoset ja niiden esittäjät voivat turvallisesti odottaa vuoroaan ja saapua tarkastukseen. Erityisesti oriiden kohdalla tulee varmistaa riittävät välimatkan muihin hevosiin. Hevosten pitää olla ajoissa paikalla ja tarkastuksista poistuminen tulee järjestää sujuvaksi. Uudelleen tarkastettaville hevosille on oltava pohjaltaan samankaltainen alue päätarkastusalueen läheisyydessä. (Fédération Equestre Internationale 2006b, 16).

4.3.1 Kenttäkilpailu

Hevostarkastukset tekee eläinlääkäri tai tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunnan päätöksien pitää olla yksimielisiä eläinsuojelulain ja yleisten periaatteiden mukaisesti. Jos tarkastuslautakunnan päätös johtaa hylkäykseen, tulee syy aina ilmoittaa ratsastajalle. Lautakunnan päätöksestä ei voi valittaa. (Suomen Ratsastajainliitto 2006b, 12)

Pitkän kilpailun aika tehdään yhteensä viisi pakollista tarkastusta, lyhyessä kolme. Ensimmäinen tarkastus tehdään hevosen saapuessa kilpailupaikalle. Kilpailukanslia tarkastaa, että hevosella on tarvittavat asiakirjat voidak-

seen osallistua kilpailuun. Tarpeen vaatiessa hevonen tunnistetaan. Loput tarkastukset tehdään eri osakokeiden jälkeen ennen seuraavalle etapille siirtymistä. (Suomen Ratsastajainliitto 2006b, 12)

Mikäli hevonen ei tarkastettaessa ole kilpailukunnossa, on tarkistuksen tekijällä oikeus sulkea se kilpailuista. (Suomen Ratsastajainliitto 2006b, 12)

4.3.2 Matkaratsastuskilpailu

Tarkastuksia tehdään ennen kilpailua, kilpailujen aikana taukopaikoilla sekä maaliin tulon jälkeen. Tarkastukset tehdään puolen tunnin kuluessa taukopaikalle saapumisesta ja 20 tai 30 minuutin kuluttua maaliin saapumisesta. Tarkastukset suorittaa eläinlääkäri yhdessä tuomariston jäsenten kanssa. Kaikki tehdyt havainnot kirjataan kilpailukorttiin, joka on esitettävä kaikissa tarkastuksissa kilpailujen aikana. Mikäli kortti häviää, hylätään ratsukon suoritus. Eläinlääkäri tarkkailee erityisesti sydämen sykettä, ontumia, haavoja ja hiertymiä. Lisäksi tarkkaillaan oireita nestehukasta, ähkystä, lämpöhalvauksesta ja liiallisesta väsymyksestä. Hevosen on oltava maaliintulonkin jälkeen sellaisessa kunnossa, että lepotauon jälkeen se pystyisi jatkamaan matkaa. (Suomen Ratsastajainliitto 2005b, 9-11)

Matkaratsastuskilpailuissa ratsastaja vastaa hevosensa kilpailukunnosta. Mikäli hevonen ei ole eläinlääkäriin ja tuomariston mukaan kilpailukunnossa, voidaan se sulkea kilpailuista koska tahansa kilpailujen aikana. Tuomariston päätös on lopullinen eikä siitä voi valittaa. Ratsastajalle on kuitenkin aina annettava selitys miksi ratsukko hylättiin tai hevonen suljettiin kilpailuista. (Suomen Ratsastajainliitto 2005b, 9-11)

4.3.3 Valjakkoajokilpailu

Ensimmäinen tarkastus on kansainvälisten kilpailujen tapainen ns. tulotarkastus. Toinen tarkastus suoritetaan kestävyyskokeen E-osuuden tauolla. Se voidaan suorittaa kolmiosaisessa kokeessa myös E-osan maalissa. Hevosen kunto todetaan pulssin, hengitysteiden ja lämmön sekä näiden palautumisarvojen perusteella. Ulkoisesti havaittava ontuminen, vahingoittuminen ja väsymys estävät hevosen jatkamasta kilpailua. Kolmas tarkastus tehdään ennen tarkkuuskoetta. Siinä tarkastetaan hevosen yleiskunto. (Suomen Ratsastajainliitto 2005d, 7)

SM-kisoissa ensimmäisen ja muulloin aina toisen tarkastuksen tekee eläinlääkäri. Muut tarkastukset voi suorittaa järjestäjän määräämä tarkastaja. Tuomaristo voi keskeyttää valjakon käynnissä olevan kokeen tai koko kilpailun. Päätöksestä ei voi valittaa. (Suomen Ratsastajainliitto 2005d, 7)

4.4 Kilpailukelpoisuus

Kilpailukelpoisuudella tarkoitetaan kilpailijan sekä hevosen oikeutta osallistua kilpailusääntöjen ja kilpailukutsun nojalla kilpailuun tai luokkaan. Kilpailija vastaa itse omasta ja hevosen kilpailukelpoisuudesta. Alle 15-vuotiaasta kilpailijasta vastaa hänen holhoojansa. Hevonen saa osallistua kansallisiin kilpailuihin aikaisintaan sinä kalenterivuonna, jolloin se täyttää viisi vuotta. Poikkeukset tähän sääntöön näkyvät taulukossa 3.

TAULUKKO 3 *Kilpailuoikeuden poikkeukset ikävuosittain eri lajeissa*

Laji	Hevosen ikä	Kilpailun taso
Kaikki lajit	5-vuotias	Helppo-luokka
	6-vuotias	Vaativa-luokka
Matkaratsastus	4-vuotias	Ihannaikaratsastus luokka 1
	5-vuotias	Kaikki kilpailut, ei nopeuskilpailu
	6-vuotias	Nopeuskilpailu
Valjakkoajo	min 4-vuotias	Kaikki kilpailut
Alue-estekilpailut	4-vuotias	max. 1 luokka päivässä, max. 100 cm
Aluekoulukilpailut	4-vuotias	max. 1 luokka päivässä, max. helppo C
Kenttäkilpailu	4-vuotias	Lyhyt

Ponit saavat osallistua hevosille tarkoitettuihin kansallisiin luokkiin, ellei lajisäännöissä mainita toisin. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 8.). Tammat, jotka ovat tiineenä yli neljännellä kuukaudella, eivät saa enää kilpaila. Sama koskee tammoja, joilla on maitovarsat yhä vierellä. (Fédération Equestre Internationale 2006, 2.)

4.5 Kilpailualue

Kilpailualue on suunniteltava siten, että hevosille ja yleisölle on omat, toisistaan erotetut alueet ja kulkureitit. Asiattomien pääsy hevosten purku- ja tallialueelle on estettävä. Kilpailualueella on käytettävä kuolaimia hevosta talutettaessa. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 33.)

Esteratsastuksessa kilpailurata on aidattava turvallisella tavalla. Köysiä tai lippusiimoja ei saa käyttää aitaamiseen. Tämä koskee myös verryttelyaluetta. Vaikka määräys ei sinänsä koske muita lajeja, on hevoset eristettävä turvallisesti yleisöstä myös muissa lajeissa. Mainokset tulee kiinnittää siten, etteivät ne häiritse kilpailusuorituksia. Verryttely- ja kilpailupohjien tulee olla tarkoituksenmukaisia ja turvallisia sekä mahdollisuuksien mukaan samankaltaisia. Estekaluston pitää olla kilpailukentällä ja verryttelyssä hyväkuntoista ja tehtävään soveltuvaa. Turvakannattimien käyttö on pakollista kansallisissa ja aluekilpailuissa myös verryttelyalueella. Turvakannattimia käytetään pituusesteiden takimmaisena puomin kannattimena. (Suomen Ratsastajainliitto 2002a, 6, 9.)

Alueen kilpailu- ja verryttelykentillä ja muilla alueilla, joissa hevoset liikkuvat, tulee maanrakennuksessa huomioida asianmukainen ja turvallinen pohja- sekä pintamateriaali. Erityisesti huomiota on kiinnitettävä kentän tekemiseen kilpailua varten sekä sen kilpailukunnon ylläpitämiseen. Kenttien tulee olla suunniteltu ja tehty siten, että niissä ei ole ominaisuuksia, jotka lisäävät hevosen loukkaantumisriskiä. Hevosia pitää valmentaa ja niiden tulee kilpailla vain turvallisilla ja sopivilla kentän pohjilla (Fédération Equestre Internationale 2006, 2.). Järjestäjän on varauduttava sääolojen äkillisten tai rajujen muutosten mukanaan tuomien vaikeutuneiden olosuhteiden korjaamiseen. (Suomen Ratsastajainliitto 2002a, 33.). Kilpailuja ei saa järjestää äärimmäisissä ilmasto-olosuhteissa, joissa hevosen hyvinvointi saattaa vaarantua. (Fédération Equestre Internationale 2006, 2.)

4.6 Kilpailutalli

Kilpailupaikalla olevalla talli- ja majoitusalueella hevos- ja asuntoautojen sähköliitännät on tehtävä voimassa olevien turvallisuusmääräysten mukaisesti ja kilpailijoiden on noudatettava niitä. Tallialuetta on valvottava vuorokauden ympäri. Tallista vastaavan henkilön on oltava vähintään 18 vuotta täyttänyt. Kilpailutalleissa majoitettavien hevosten karsinaan saa mennä ainoastaan ratsastaja, hevosen hoitaja ja omistaja sekä hätätapauksissa tallihenkilökuntaan kuuluva. Määräys tästä on laitettava näkyviin kilpailutalliin. Lisäksi tallissa on hyvä olla esillä numerot kansliaan, eläinlääkärille, lääkäriin ja kengitysepäälle. (Suomen Ratsastajainliitto 2002a, 33.).

Tallien tulee olla hygieenisiä, turvallisista, hevoselle miellyttäviä ja hyvin ilmastoituja. Karsinoiden pitää olla riittävän tilavia hevosen tyyppin ja koon mukaan. Hyvänlaatuista ja riittävää ravintoa sekä puhdasta vettä tulee olla koko ajan saatavilla. Myös pesumahdollisuus on tarjottava. (Fédération Equestre Internationale 2006, 2.)

4.7 Hevosten kuljetukset

Eläintä saa kuljettaa vain sellaisella kuljetusvälineellä ja sellaisissa olosuhteissa, että kuljetuksesta ei aiheudu eläimelle tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä. Eläintä on suojattava sairastumiselta ja kuljetuksessa vahingoittumiselta. Lisäksi eläimen on oltava kuljetuksen vaatimassa kunnossa. Kuljetuksen aikana on huolehdittava riittävästä ilmanvaihdosta, ja eläintä on myös suojattava sääolosuhteilta, vedolta, kylmältä ja kosteudelta. Eläimelle on annettava vettä, sopivaa ravintoa ja lepoa tarpeellisin väliajoin. Kuljetusvälineessä tulee olla merkintä hevoskuljetuksesta. (Laki eläinten kuljetuksesta 2006, 5-6 §).

Kuljetusvälineen tulee olla niin tilava, että eläin tai samassa tilassa olevat eläimet voivat seistä luonnollisessa asennossa ja asettua tarvittaessa makaalle. Mikäli eläintä kuljetetaan kytkettynä, tulee käytettävän köyden olla niin vahva, ettei se katkea kuljetuksen aikana. Kuljetusmatkan kesto aika ei

saa olla maantie-, rautatie- eikä merikuljetuksessa kahdeksaa tuntia pidempi, mikäli kuljetusväline ei täytä erikseen yli kahdeksan tuntia kestäviin kuljetuksiin vaadittavia asetuksia. (Asetus eläinten kuljetuksesta 1996, 8 §, 18 § ja 32 §).

Kuormatessa, kuljettaessa ja kuormaa purettaessa hevosta on kohdeltava rauhallisesti eikä sitä saa tarpeettomasti pelotella tai kiihdyttää. Lastaussillan pitää olla sellainen, että hevonen ei liukastu siihen ja tarvittaessa siinä tulee olla suojakaiteet. (Laki eläinten kuljetuksesta 2006, 12-13 §).

Hevosten poistuessa kilpailuista, pitää niiden olla matkustamiseen vaadittavassa kunnossa. Kuljetuksen aikana hevosen loukkaantumismahdollisuus pitää minimoida. Turvallisuutta lisää kuljettajan kokemus hevoskuljetuksista. (Fédération Equestre Internationale 2006, 1-2). Vuoden 2007 alussa uudistunut lainsäädäntö vaatii eläinten kuljettamiseen luvan, mikäli se on kaupallista toimintaa. (Elintarviketurvallisuusvirasto 2007).

4.8 Hevosen sopimaton kohtelu ratsastuskilpailuissa

Hevosen sopimaton kohtelu on kielletty kaikkialla, mikä koskee kilpailuja, valmennuksia ja harrasteratsastusta. Sopimattomaksi kohteluksi voidaan määritellä tahallinen kivun aiheuttaminen, epäasiallinen väkivallan käyttö ja hoidon tarkoituksellinen tai välinpitämättömyydestä johtuva laiminlyönti. Kuolaimista, raipan pituudesta ja kannuksista on omat lajikohtaiset sääntönsä. Sopimatonta kohtelua ovat esimerkiksi:

- Raipan kohtuuton käyttö tai muu hevosen lyöminen
- Kannusten tai pohkeiden liiallinen käyttö tai suun repiminen kuolaimilla
- Huutaminen ja kiroileminen ja muu sopimaton kielenkäyttö
- Useat estehyöt suorituksen jälkeen
- Hevosen barraaminen (ks. 4.6.1)
- Hevosen raajojen tai muun osan keinotekoinen herkistäminen
- Ilmeisen väsyneellä, ontuvalla, loukkaantuneella tai muuten sairaalla hevosella ratsastaminen
- Sähköärsytystä aiheuttavan laitteen käyttö
- Hevosen jättäminen ilman riittävää ruokaa, juomaa ja liikuntaa
- Muut kuritukseksi katsottavat toimet

Hevosen sopimattomasta kohtelusta tulee kilpailutapahtumassa ilmoittaa tuomaristolle. Ilmoituksen tekijän on mahdollisuuksien mukaan annettava todistajalausunto tai todisteita tapahtuneesta rikkomuksesta. Sopimattomasta kohtelusta voidaan rangaista kilpailukiellolla, sakolla tai muulla SRL:n päättämällä tavalla. (Kaikkia lajeja koskevat rangaistusmenettelyt ks. liite 1., epäurheilijamaisen käyttäytymisen määrittelyä ks. liite 2.) (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 16).

4.8.1 Barraus

Barrauksella tarkoitetaan valmennusmenetelmää, jonka tarkoituksena on, poiketen normaalista koulutuksesta ja valmennuksesta, pakottaa hevonen hyppäämään normaalia korkeammalta tai normaalia huolellisemmin. Barraus on kiellettyä kaikkialla. Barrausta on mm. seuraavanlainen toiminta: ratsastaja tai hänen avustajansa lyö hevosta jalkoihin tai pyrkii tahallisesti saamaan hevosen satuttamaan itsensä liian korkeiksi tai pitkiksi rakennettuihin esteisiin tai aiheutetaan tahallisia esteen sekaan ratsastuksia tai muulla tavoin tehdään esteen hyppääminen vaikeaksi tai mahdottomaksi. Suomen Ratsastajainliitto voi barrausta todettuaan päättää enintään yhden vuoden mittaisesta kilpailukiellosta. (Suomen Ratsastajainliitto 2006a, 9-10.)

4.9 Stewarditoiminta ratsastuskilpailuissa

Kaikkiin arvokilpailuihin järjestäjän on nimettävä kyseisen lajin päästewardien luettelossa mainittu päätoiminen stewardi. Stewardi on tuomariston jäsen, jonka tehtävänä on valvoa kilpailualueen turvallisuutta ja hevosten hyvinvointia. Lisäksi stewardi avustaa eläinlääkäriä hevostarkastuksissa, ja auttaa järjestäjiä sekä kilpailijoita asiantuntemuksellaan. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 14). Stewardi huomio myös pohjaratkaisuja varsinkin verryttelyalueelta, sillä hevoset viipyvät siellä paljon kilpailusuoritusta pidemmän ajan. Stewardi on puolueeton avustaja kilpailujärjestäjille, toimihenkilöille ja ratsastajille. (Väätänen 2007).

Stewardien valvonta-alue on laaja. Se käsittää niin hevosten lastaus- ja purkualueet, mahdollisen tallialueen, kilpailupaikan siirtymätiet, juoksu- ja käsihevosalueet ja verryttelyalueet. Lisäksi stewardit huolehtivat osaltaan, että hevosambulanssi on paikalla ja että käytössä on mahdollisesti tarvittava doping-karsina. (Väätänen 2007).

Stewardeita toimii tällä hetkellä kaikissa kilpailuissa aluetasolta lähtien. Myös seurakilpailuissa stewardin nimeäminen on suositeltavaa, mikäli resurssit siihen riittävät. Pienissä kilpailuissa riittää yksi stewardi, mutta pitkäkestoisimpiin kisoihin tarvitaan useampia, jotta työ tulee kunnolla hoidettua. Monipäiväisissä kilpailuissa stewardit toimivat aikataulutetun työlistan mukaan ja kisoissa on tuolloin nimetty päästewardi. Myös tuomarit ja ratamestarit voivat hoitaa työssään stewardin tehtäviä. (Väätänen 2007).

4.9.1 Koulutus

Päästäkseen stewardikoulutukseen, tulee henkilön olla vähintään 18-vuotias. Aikaisempaa toimihenkilökoulutusta ei tarvita. Stewardin tulee hallita sääntöjen yleisen osan ohella niiden lajien säännöt, joissa aikoo toimia stewardina. Kurssin ja hyväksytysti suoritettua kirjallisen kokeen jälkeen, kurssilaisen tulee suorittaa harjoittelu ennen kuin seura voi anoa

SRL:lta toimihenkilöoikeudet. Mikäli kurssilaisella on ennestään esimerkiksi tuomarioikeudet, valmistuu hän kansalliseksi stewardiksi. Ellei aikaisempaa koulutusta ole, valmistuu kurssilainen alustewardiksi. (Väätänen 2007).

Koulutus on yksipäiväinen ja siinä käydään läpi kilpailusääntöjen ensimmäinen osa sekä varsinainen stewardiosuuden luentosarja. Koulutuksessa kiinnitetään huomiota koko kilpailualueen turvallisuuteen ja siinä käsitellään kaikki lajit erityispiirteineen. Myös yleisön turvallisuutta käsitellään. Hyvällä stewardilla on näkemystä ja kokemusta hevosalalla toimimisesta sekä positiivista auktoriteettia. Lisäksi häneltä edellytetään korrekttä käytöstä puuttuttaessa epäkohtiin. (Väätänen 2007.)

4.10 Lähtöoikeuden epääminen ja kilpailuista sulkeminen

Tuomaristo voi neuvoteltuaan eläinlääkärin kanssa evätä lähtöoikeuden hevoselta, jonka se sen suorituskyvyn puutteen tai huonon yleiskunnon vuoksi ei katso voivan osallistua lähtöön. Samanlainen oikeus pätee myös tilanteessa, jossa ratsastajan koko ei ole suhteessa poniin kokoon. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 16.)

Tuomaristolla on myös oikeus evätä ratsukon osallistumisoikeus, jos he katsovat, että kilpailun jatkamiseen liittyy hevosen tai ratsastajan loukkaantumisvaara tai vaaraa yleisölle. Ratsastajaa täytyy tällaisessa tilanteessa kuulla. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 16-17)

Päästewardilla on oikeus antaa kilpailijalle keltainen kortti, varoitus, rangaistuksena hevosen sopimattomasta tai sääntöjen vastaisesta kohtelusta. Rikkeen uusiminen saman kilpailun aikana johtaa kilpailuista sulkemiseen. Kilpailuissa, joihin ei ole nimetty päästewardia, hänen tehtävistään vastaa tuomariston puheenjohtaja yhdessä tuomariston jäsenten kanssa. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 14, 22)

4.11 Hevosen lääkitys

Suomessa järjestettävissä ratsastuskilpailuissa noudatetaan Suomen Eläinsoojelulakia ja –asetusta sekä muita viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä. Suomen Ratsastajainliitto noudattaa kansainvälisen ratsastajainliiton FEI:n sääntöjä ja päätöksiä hevosten lääkityssääntöjen osalta kaikissa kilpailuissa. Hevosten kiellettyjen lääkeaineiden käyttöä Suomessa valvoo Eläinkilpailujen Antidopingtoimikunta, joka antaa ohjeita sekä määräyksiä näytteiden otosta sekä lausuntoja epäillyistä doping-sääntöjen rikkomuksista. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 17-18). Alue- ja kansallisista kilpailuista SRL antaa vuositasolla toimeksiannon noin 30 näytteen otosta ja toimittaa kilpailukalenterin antidopingtyöstä vastaavalle eläinlääkärille, joka määrittää mistä kilpailuista näytteet otetaan ja sopii paikallisten eläinlääkäreiden kanssa asiasta. SRL:lle ei näytteenottoaikoja eikä -paikkoja

ilmoiteta. Kopiot tuloksista tulevat suoraan Suomen Ratsastajainliitolle. (Yläne 2006).

Kansainvälisissä kilpailuissa FEI:n ottamat dopingnäytteet tutkii Ranskassa Laboratoire des Courses Hippiques. Toimeksianto näihin tutkimuksiin tulee suoraan kansainvälisestä ratsastajainliitosta. Muissa kuin kansainvälisissä kilpailuissa otetut näytteet tutkii FEI:n hyväksymä suomalainen laboratorio. Tällä hetkellä näytteet tutkitaan Helsingissä, Yhtyneissä laboratorioissa (Yläne 2006). Näytteet otetaan ja käsitellään sekä kilpailijoiden oikeusturvasta huolehditaan samalla tavalla kuin muissa Suomessa järjestettävissä eläinkilpailuissa. Ratsastaja tai tämän ollessa alle 15-vuotias, holhooja, on aina vastuussa hevosen kilpailukelpoisuudesta. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 17-18.)

4.11.1 Hevosen suorituskykyyn vaikuttaminen

Suomen Ratsastajainliiton kilpailujen tarkoituksena on mitata hevosten ja kilpailijoiden taitoja keskenään samanvertaisissa olosuhteissa ja omilla ansioilla (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 17). Eläinten suorituskyvyn keinotekoinen kohottaminen, alentaminen tai ylläpitäminen lääkkeillä tai muilla valmisteilla on kielletty (Eläinsuojelulaki 9§). Hevosen normaaliin ravitsemukseen kuuluvien rehujen, kivennäisten, vitamiinien ja elektrolyyttien käyttö on sallittu. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 17).

Kilpailuihin osallistuvan hevosen on oltava terve ja sen tulee kilpailla luontaisilla kyvyillään. Kielletyn aineen käyttäminen saattaa vaikuttaa hevosen suorituskykyyn tai peittää taustalla olevan terveysongelman ja vilpillisesti vaikuttaa kilpailun lopputulokseen. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 23.)

Kaikki hevosen ulkopäin saamat aineet ja lääkkeet sekä niiden aineenvaihduntatuotteet, kemialliset olomuodot ja biologiset indikaattorit ovat kiellettyjä riippumatta siitä, kuuluvatko ne hevosen sisäsyntyisiin aineisiin. Poikkeuksen muodostavat FEI:n sallimat lääkeaineet samoin edellytyksin kuin kansainvälisissä säännöissä määrätään. Tietyille hevosen sisäsyntyisille tai luonnossa ja rehuissa esiintyville aineille on määrätty enimmäisrajat, joiden ylittyminen virtsa- tai verinäytteessä katsotaan dopingiksi. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 17.)

Vain Suomessa käyttöön hyväksytyjä lääkkeitä saa käyttää. Reseptipakon alaisten lääkkeiden käyttö on sallittu vain eläinlääkärin määräämää hoitoa varten. Hevosen fysikaalinen hoito on sallittua edellyttäen, että kiellettyjä aineita ei käytetä. Tällaiseen hoitoon on saatava lupa kilpailujen eläinlääkäriltä ja tuomariston puheenjohtajalta. SRL voi anomuksesta myöntää luvan keltarauhashormonivalmisteiden käyttöön voimakkaiden kiimaoireiden lieventämiseksi. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 17.)

Kaikki kirurgiset toimenpiteet, jotka vaarantavat hevosen, tai muiden hevosten ja ratsastajien turvallisuutta tai hyvinvointia, on kielletty. (Fédération Equestre Internationale 2006, 2.)

4.11.2 Doping-rikkomus

Epäiltäessä dopingainerikkomusta eläinlääkärillä on oikeus päästä niihin tiloihin, joissa eläintä pidetään sekä ottaa tarvittavia näytteitä. Eläimen omistaja ja haltija on velvollinen avustamaan eläinlääkäriä näytteiden ottamisessa sekä antamaan tarvittavat tiedot valvontaa varten. (Eläinsuojelulaki 1996, 9§)

Jos hevosesta otettu virtsa- tai verinäyte sisältää kiellettyjä aineita, on se rikkomus dopingsääntöjä vastaan. Dopingnäytteen otosta kieltäytyminen katsotaan samanlaiseksi rikkomukseksi kuin tahallinen doping. Kiellettyjä aineita sisältäneen näytteen antanut hevonen on kilpailukiellossa tapauksen selvittämisen ajan eläinsuojelullisin perustein ja tarvittaessa hevonen voidaan määrätä lisätutkimuksiin. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 17.)

Suomen Eläinurheilun Antidopingtoimikunta käsittelee epäillyn eläindopingsääntöjen rikkomusasian ja antaa siitä lausunnon SRL:n hallitukselle. Hevosen vastuuhenkilöä tulee kuulla ennen asian käsittelyä. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 17.)

4.11.3 Rangaistusmenettelyt dopingtapauksissa

Suomen Ratsastajainliitto päättää rangaistusmenettelyistä kaikissa hevospingtapauksissa. Jollei FEI ole päättänyt ankarammista rangaistuksista, hevosen vastuuhenkilölle annettavat rangaistukset ovat teon vakavuudesta riippuen näkyvillä taulukossa 4.

TAULUKKO 4 Rangaistukset dopingtapauksissa

Rikkomus	Minimirangaistus	Maksimirangaistus
Tahaton doping	Varoitus	3 kuukauden määräaikainen kilpailija- ja toimitsijakielto
Tahallinen doping	3 kuukauden määräaikainen kilpailija- ja toimitsijakielto	2 vuoden määräaikainen kilpailija- ja toimitsijakielto
Toistuva tahallinen doping	Elinikäinen kilpailu- ja toimitsijakielto	

Kiellettyä ainetta sisältäneen näytteen antaneen hevosen tulokset mitätöidään koko kilpailun ajalta. Lisäksi SRL voi määrätä hevosen 14 vuorokaudesta yhden vuoden mittaiseen kilpailukielloon. Edellä mainittujen rangaistuksien lisäksi SRL voi määrätä sakkorangaistuksen, jonka suuruus on 100–2000 euroa. Hallituksen antamasta rangaistuksesta voidaan valittaa SRL:n eettisten ja oikeusturva-asioiden lautakunnalle. Tämän päätöksestä voi valittaa urheilun oikeusturvalautakunnalle, jonka päätökseen tyytymätön voi viedä asian oikeusistuimen käsiteltäväksi. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 17-18.)

4.12 Influenssarokotukset

Suomessa kansallisiin kilpailuihin osallistuvien hevosten ja ponien on oltava rokotettu hevosinfluenssaa vastaan. Rokotustodistus vaaditaan myös niiltä hevosilta ja poneilta, jotka osallistuvat kansallisten kilpailuiden yhteydessä järjestettäviin alue- tai seuraluokkiin.(Yläne 2005). Rokotusvaatimukset ovat aluekilpailuissa samanlaiset kuin kansallisissa kilpailuissa 1.6.2007 alkaen, ja ovat osalla alueista jo voimassa. (Suomen Ratsastajainliitto 2007).

Eläinlääkärin allekirjoittama rokotustodistus on esitettävä kilpailukansliassa. Mikäli todistusta ei esitetä, ei hevonen tai poni voi osallistua kilpailuun, eikä sitä majoiteta kilpailutalleihin. Rokotustodistuksesta tulee käydä ilmi, että hevonen on saanut yhden rokotuksen ja sen jälkeen toisen rokotuksen vähintään 21 ja enintään 92 päivän kuluttua ensimmäisestä rokotuksesta. Tämän jälkeen rokotusten väli ei saa olla enemmän kuin 12 kuukautta eli 365 vuorokautta. Kilpailupaikalle saavuttaessa viimeisestä rokotuksesta täytyy olla kulunut vähintään seitsemän päivää. (Yläne 2005)

Kansainvälisissä kilpailuissa ja kansainvälisten kilpailujen yhteydessä ratsastettavissa kansallisissa luokissa perus- ja vahvisterokotteen jälkeen rokotusväli ei saa olla suurempi kuin kuusi kuukautta (21 vuorokauden ylitys sallitaan). (Yläne 2005)

4.13 Hevosen hyvinvointi kilpailun ja kilpailu-uran jälkeen

Hevosen hyvinvointi on varmistettava kilpailusuorituksen jälkeen. Eläinlääkärin pitää olla käytettävissä koko kilpailujen ajan. Mikäli hevonen loukkaantuu tai vaikuttaa puolikuntoiselta kilpailun aikana tai jälkeen, on eläinlääkärin aina tutkittava se. Tarpeen vaatiessa hevonen on pystyttävä kuljettamaan eläinlääkintäasemalle, mikäli hevosen loukkaantumisaste sitä vaatii. Ennen kuljetusta hevoselle on annettava kaikki mahdollinen hoito, jotta matkustaminen olisi mahdollisimman inhimillistä. Hevosen kärsimyksen minimoimiseksi, tulee vakavien vammojen varalle olla valmius hevosen lopettamiseen. (Fédération Equestre Internationale 2006, 3).

Kilpailu-uran päättäneiden hevosten hyvinvoinnista on huolehdittava. Vielä kilpailu-uran jälkeenkin niitä on kohdeltava inhimillisesti, hoidettava mahdollisesti kilpailu-urasta seuranneita vammoja sekä toimittaa eutanasia hevosen hyvinvoinnin sitä vaatiessa. (Fédération Equestre Internationale 2006, 3).

5 TURVALLISUUS RATSASTUSKILPAILUISSA

Ratsastukseen sisältyy useita turvallisuusriskejä, oli kyseessä sitten harraste- tai kilparatsastustyyppinen toiminta. Tietyin etukäteissuunnitelmin, varokeinoin ja turvallisuusvarusteiden avulla olemassa olevin riskien mahdollisuuksia voidaan vähentää ja onnettomuuksien vakavuusasteita laskea. Hyvällä organisoinnilla ja ohjeistuksella turvallisista kilpailuista voi nauttia niin ratsastajat, yleisö kuin toimihenkilötkin.

5.1 Turvallisuusasiakirja ja -suunnitelma

Kuluttajavirasto valvoo valtakunnallisesti kulutustavaroista ja kuluttajapalvelujen turvallisuudesta säädetyn lain toteutumista. Paikallisesti lakia valvoo kunnan terveystarkastaja. Laki koskee myös yhdistyksiä. Kuluttajaviraston ohjeiden mukaan toteuttavan tahon on tehtävä palveluistaan turvallisuusasiakirja. Yhdistyksen turvallisuusasiakirja kokoaa yhdistyksen eri toimintamuodot, toimipaikat, suorituspaikkojen olosuhteet, vastuuhenkilöt, työnjaon toimijoiden kesken ja turvallisuutta edistävät toimintatavat. Turvallisuusasiakirja helpottaa tapahtumien suunnittelua ja nopeuttaa työnjakoa. Se toimii myös muistilistana ja helpottaa uusien toimijoiden perehdyttämistä.

Turvallisuusasiakirjan tulee sisältää seuraavat tiedot

- Yhdistyksen toiminnan kuvaus
- Yhdistyksen vastuuhenkilöt ja toimijat sekä heidän yhteystietonsa
- Toimintatavat
 - o Yleisötapahtuma
 - o Kuluttajapalvelut
 - o Jäsentapahtuma
 - o Koulutus ja perehdyttäminen
 - o Ohjaajien/valmentajien osaaminen
 - o Ensiaputaidot
- Osallistujat ja ohjeistus
- Suorituspaikat
 - o Rakennukset, reitit yms.
 - o Paloturvallisuus
 - o Valmius suojautua erilaisissa onnettomuustilanteissa
 - o Suorituspaikkojen valintaohjeet
- Välineistö ja sen huolto
- Toimintaohje onnettomuus- ja vahinkotilanteissa
- Toiminta tapahtuman tai onnettomuuden jälkeen
- Ravinto- ja hygieniaohjeisto
- Toimijoiden ohjeistus ja päivitys
- Vakuutukset

(Suomen Liikunta ja Urheilu ja Suomen Latu 2004, 11-12.)

Laki kulutustavaroiden ja kulutuspalveluiden turvallisuudesta koskee elinkeinoharjoittajan kuluttajille elinkeinotoimintansa yhteydessä tarjoamia palveluita ja muita palvelun tarjoajia, jotka luovuttavat muussa kuin elinkeinotoiminnassa palveluita kuluttajiin rinnastettavien henkilöiden käytettäväksi. Laki ei koske yleishyödyllistä yhdistystä siltä osin kuin se tarjoaa palveluita jäsenilleen muussa kuin elinkeinotoiminnassa. Ohjeita ei sovelleta ratsastuskilpailuihin ja itse kilpailemiseen, mutta niitä sovelletaan kil-

pailujen katsomoihin ja katsojien turvallisuuden varmistamiseen sekä kilpailutapahtumissa myytäviin ja jaettavaan tavaraan sekä muihin tarjottaviin palveluihin (esim. talutusratsastus). (Kuluttajavirasto 2004, 4).

Kilpailuihin tulee tehdä turvallisuussuunnitelma, joka on aina tapahtuma-kohtainen. Jokainen tapahtuma on erilainen ja olosuhteet vaihtelevat. Tapahtumaan voidaan tarvita myös pelastussuunnitelma, mikäli suuren yleisömäärän, luonnonolosuhteiden tai muiden seikkojen vuoksi voi eteen tulla vaaratilanteita. (Suomen Liikunta ja Urheilu ja Suomen Latu 2004, 34).

Yleisötapahtuman turvallisuussuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat:

- Tapahtuman nimi ja luonne
 - Vastuullinen järjestäjä
 - Osanottajamäärä, yleisö ja sivulliset
 - Vakuutukset
 - Tiedotus ja etukäteisohjeet tulijoille
 - Suunnittelu ja organisointi → Kokoontumiset
 - Lupa- ja ilmoitusasiat
 - Johtaminen, vastuunjako ja työnjako
 - Suorituspaikka ja reitit
 - o Paikka
 - o Paikan/rakennuksen nimi ja yhteystiedot
 - o Toiminta rakennuksissa
 - o Pinta-ala
 - o Toimijoiden määrä
 - Opasteet
 - Liikenteenohjaus ja pysäköinti
 - Ohjeet osallistujille
 - Kuulutukset ja juontaja
 - Järjestyksenvalvonta
 - Ohjelman sisältö
 - Toimijoiden ja ohjaajien osaaminen ja valmiudet
 - Tarvittavat välineet, niiden tarkistus ja huolto
 - Ennakoitavat vaaratilanteet, vaikutukset ja niihin varautuminen
 - Toimenpiteet vaarojen ehkäisemiseksi
 - Ensiapuvalmius
 - Paloturvallisuus ja pelastustiet
 - Sähkö- ja muut rakenteet
 - Poistumis- ja suojautumismahdollisuudet
 - Riskianalyysi
 - Hygienia; Ruokailu ja WC-tilat
 - Tapahtuman seuranta, tilastointi ja arviointi
 - Kriisiviestintä
 - Toiminta tapahtuman tai onnettomuuden jälkeen
- (Suomen Liikunta ja Urheilu ja Suomen Latu 2004, 34).

Tapahtuman järjestäjän on otettava vastuuvakuutus. Se ei kuitenkaan lievennä järjestäjän vastuuta, sillä jos järjestäjän toiminta on ollut poikkeuksellisen moitittavaa tai kyse on törkeästä tuottamuksesta, voi vakuutusyhtiö evätä korvauksia tai alentaa niitä. Korvausvastuun syntymisen edelly-

tyksenä on vahingon aiheuttaminen, eikä siis puhdas tapaturma. Vahingon tulee olla sellainen, että yleisötilaisuuden järjestäjän voidaan näyttää syyllistyneen toiminnassaan ainakin lievään tuottamukseen. Vakuutusyhtiö hoitaa asian selvittelyt ja neuvottelut (Suomen Liikunta ja Urheilu ja Suomen Latu 2004, 46).

5.1.1 Pelastussuunnitelma

Pelastuslain 9§:n momentin mukaan pelastussuunnitelma on laadittava kokoontumis- ja liiketiloihin, joissa on runsaasti yleisöä (jo 25-50 henkilöä voi tietyissä tiloissa riittää) tai asiakkaita ja yli 500 neliömetrin kokoiisiin urheilu- ja näyttelyhalleihin. Lisäksi se on laadittava liiketoiminnan harjoittajan tai muun yhteisön järjestämään tapahtumaan, jossa henkilö- ja paloturvallisuudelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran taikka mahdollisen onnettomuuden aiheuttamien vahinkojen voidaan arvioida olevan vakavat tapahtumaan osallistuvien ihmisten suuren määrän tai muun erityisen syyntä vuoksi. (Pelastuslaki 2003, 9§.)

Pelastussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla, ja siitä on tiedotettava tarvittavalla tavalla asianomaisen rakennuksen tai muun kohteen työntekijöille sekä muille, joiden on osallistuttava pelastussuunnitelman toimeenpanoon. Pelastussuunnitelma tai sen yhteenveto on toimitettava alueen viranomaisille tämän antamien ohjeiden mukaisesti. (Pelastuslaki 2003, 9§.)

Pelastussuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat:

- Ennakoitavat vaaratilanteet ja niiden vaikutukset
- Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi
- Poistumis- ja suojautumismahdollisuudet sekä sammutus- ja pelastustehtävien järjestelyt
- Turvallisuushenkilöstö, sen varaaminen ja kouluttaminen sekä muun henkilöstön tai asukkaiden perehdyttäminen suunnitelmaan
- Tarvittava materiaali kuten alkusammutus-, pelastus- ja raivauskalusto, henkilösuojaimet ja ensiaputarvikkeet sen mukaan kuin ennakoitujen vaaratilanteiden mukaan on tarpeen
- Ohjeet ennakoituja onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteita varten
- Tieto siitä, miten suunnitelma saatetaan asianomaisten tietoon

(Pelastuslaki 2003, 10§.)

5.2 Ratsastajien turvallisuusvarusteet

Muissa kuin kouluratsastuskilpailuissa on käytettävä SRL:n hyväksymää turvakypärää, mikäli lajikohtaisia poikkeuksia tästä säännöstä ei ole erikseen mainittu (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 40). Esimerkiksi valjakkoajossa turvakypärä vaaditaan vain kestävyyskokeen aikana (Suomen Ratsastajainliitto 2005d, 12.). Lisäksi ratsastuksen eri lajeilla on yksityis-

kohtaisia vaatimuksia ja suosituksia muista turvallisuusvarusteista. Tuomari voi hylätä suorituksen, jos kilpailija ei ole sääntöjen mukaisesti puukeutunut.

(Suomen Ratsastajainliitto 2006a, 9)

Esteratsastuksessa suositellaan turvajalustimien ja turvaliivin käyttöä. Ratsastuskypärän käyttö on pakollista myös verryttelyalueella, ja hypättäessä turvakypärän tulee olla oikein kiinnitetty.

(Suomen Ratsastajainliitto 2006a, 9.)

Kouluratsastuksessa kilpailuasun osana on kypärä, knalli tai silinteri. Käytettäessä kypärää ratsastetaan aina nivelsuitsituksella. Vaativissa tai vaikeissa luokissa vaaditaan knalli tai silinteri, mutta ratsastaja voi turvallisuussyistä käyttää myös hyväksyttyä turvakypärää. Ratsastaja voi käyttää myös turvaliiviä, mutta sen pitää olla ratsastustakin alla kilpailusuorituksen aikana.

(Suomen Ratsastajainliitto 2006c, 11.)

Kenttäratsastuksessa vaaditaan pakollisena vähintään kolmipistekiinnityksellä varustettu turvakypärä (CE-luokitus). Kypärän leukahihnan pitää olla kiinni. Mikäli ratsastajalta putoaa kypärä suorituksen aikana, hän ei saa jatkaa suoritusta ennen kuin kypärä on päässä. Mikäli ratsastaja rikkoo tätä määräystä, hylätään hänen suorituksensa. CE-merkitty ja hyväksytty turvaliivi on pakollinen kilpailuvaruste maasto-osuudella jo aluekilpailuista alkaen. Lisäksi ratsastajalla pitää olla kestävyys- ja maastokokeen aikana SRL:n hyväksymä terveyskortti (liite 3). Se suositellaan sijoitettavaksi näkyvälle paikalle, esimerkiksi muovitaskuun vasempaan käsivarteeseen.

(Suomen Ratsastajainliitto 2006b, 19-20.)

Matkaratsastuksessa vaaditaan turvakypärän lisäksi korolliset ratsastuskengät, mikäli ratsastaja ei käytä turvajalustimia. Ratsukon on käytettävä heijastimia, mikäli ratsastetaan pimeässä.

(Suomen Ratsastajainliitto 2005b, 8.)

Lännenratsastuksessa turvakypärän käyttö on pakollista, kilpailutasosta riippumatta, sen kalenterivuoden loppuun asti, jolloin kilpailija täyttää 18 vuotta. Lännenhatun tai turvakypärän on oltava kilpailijan päässä hänen ollessaan kilpailukentällä tai liikkeessään ratsain muulla kilpailuun liittyvällä alueella. Kaikkien kilpailijoiden on käytettävä turvakypärää seurakilpailuluokissa, lukuun ottamatta seurakilpailujen open-luokkaa, jossa 18 vuotta täyttäneet saavat käyttää lännenhattua. Kilpailunjärjestäjä voi kuitenkin päättää, että turvakypärä on pakollinen kaikissa seurakilpailuluokissa, mutta siitä tulee ilmoittaa kilpailukutsussa. Kypärän ja lännenhatun käyttöä koskevat säännöt ovat voimassa myös verryttelyalueella.

(Suomen Ratsastajainliitto 2005c, 20-21.)

Vammaisratsastuksessa kypärän tulee olla kansainvälisesti hyväksytty, kolmi- tai nelipistekiinnityksellä varustettu turvakypärä, jossa on oikeanmittainen ja kiinnitetty leukahihna. Kypärän tulee aina olla kiinnitettynä ratsailla ollessa. Sääntö koskee kaikkia kilpailijoita, jotka ratsastavat kil-

pailuissa mukana olevia hevosia. Turvajalustimien käyttö on pakollista, mikäli ei käytetä ratsastussaappaita tai korollisia ratsastusjalkineita. Ratsailla olevaa näkövammaista ratsastajaa ei missään tilanteessa saa jättää yksin.

(Suomen Ratsastajainliitto 2004, 10-12.)

5.3 Ratsastajien kilpailuluvat

Ratsastajien kilpailuluvilla halutaan ohjata oikean tasoisia ratsastajia heille sopiviin luokkiin. Kilpailuharjoituksissa ja seurakilpailuissa ei tarvita kilpailulupaa, mutta aluekilpailuihin ja kansallisiin kilpailuihin anotaan lupa omalta ratsastusseuralta. Seuran velvollisuus on järjestää sääntökoulutus ja koe koulutuksen pohjalta. Lisäksi ratsastajalla tulee olla riittävä kokemus seura- tai vastaavasti aluekilpailutasolta. Seuran ei tule myöntää aluelupaa ratsastajille, joiden taidot eivät ole riittävät. (Kuusisto 2006)

Kansallisia lupia on kolmenlaisia. Kansallinen A-lupa oikeuttaa kilpailemaan kaikissa lajeissa, B-lupa vain nimetyssä lajissa. C-lupa oikeuttaa kilpailemaan vain yhdessä nimetyssä kilpailuissa. Seura toimittaa C-kilpailulupa anomuksen Suomen Ratsastajainliittoon (Kuusisto 2006).

Suomen Ratsastajainliitto vastaa osallistumisoikeudesta ja ilmoittautumisesta kansainvälisiin kilpailuihin. Osallistuvalla ratsastajalla tulee olla kansallinen lupa ja hevosella kansainvälinen FEI-passi. (Kuusisto 2006)

Lupien saaminen edellyttää jäsenyyttä Suomen Ratsastajainliitossa ratsastusseuran kautta, kts. kohdat 2.3–2.5.

5.4 Doping ja päihteet

Kilpailijat eivät saa osallistua mihinkään kilpailuun minkään kielletyn aineen vaikutuksen alaisena. SRL noudattaa Kansainvälisen Olympian Komitean (KOK) testausääntöjä ja voimassaolevaa luetteloa kielletyistä aineista siten kuin se on esitetty KOK:n antidopingsäännöissä. Kaikki urheilijat, valmentajat ja toimitsijat ovat velvollisia tutustumaan heitä koskeviin dopingsääntöihin. Lisäksi päihteiden käyttö on epäurheilijamaista käytöstä, liite 2. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 17)

Suomessa dopingtestejä voidaan tehdä Suomen Antidopingtoimikunnan (ADT), KOK:n, Kansainvälisen Antidopingtoimikunnan (WADA), SRL:n ja FEI:n aloitteesta. Kilpailija voidaan määrätä dopingtestiin milloin tahansa kilpailujen aikana tai niiden ulkopuolella. Doping-rikkomuksesta rangaistaan taulukon 5 mukaisesti, jonka lisäksi voidaan määrätä sakko-rangaistus, jonka suuruus on 100–2000 euroa. (Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 18-19)

TAULUKKO 5 Rangaistukset ratsastajan doping-tapauksissa

Rikkomus	Minimirangaistus	Maksimirangaistus
Tahaton doping	Varoitus	Määräaikainen kilpailija- ja toimitsijakielto 3 kk
Tahallinen doping	_____	Määräaikainen kilpailija- ja toimitsijakielto 2 vuotta
Toistuva tahallinen doping	_____	Elinikäinen kilpailija- ja toimitsijakielto

Suomen Ratsastajainliiton hallitus päättää rangaistuksesta kaikissa doping-tapauksissa. Kiellettyä ainetta sisältäneen näytteen antaneen ratsastajan kilpailutulokset mitätöidään koko kilpailukauden ajalta. Urheilija tai hänen liittonsa voivat painavin perustein anoa lievennystä rangaistukseen ADT:lta. Dopingrangaistuksesta voi valittaa ADT:n käsittelyn jälkeen urheilun oikeusturvalautakunnalle. Tähän päätökseen tyytymätön voi viedä asia oikeusistuimen käsiteltäväksi.

(Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 18)

Päihtynyt ei saa käsitellä hevosta kilpailualueella kilpailujen aikana eikä hevosta saa luovuttaa kilpailualueella päihtyneelle. Mikäli kilpailija tavoitetaan verryttely- tai kilpailualueelta alkoholin vaikutuksen alaisena suoritetaan alkoholimittaus SRL:n mittauslaitteella. Mikäli alkoholin määrä on yli 0,5 promillea mutta alle 1,0 promillea, ei ratsastajan sallita kilpailla. Alkoholin määrän ollessa yli yhden promillen ratsastaja suljetaan kilpailusta ja lisäksi tapaus raportoidaan SRL:n hallitukselle rangaistusta varten. Rangaistuksena käytetään kilpailija- tai toimitsijakieltoa. Mikäli kilpailija ei suostu alkometritestiin, ovat seuraamukset samanlaiset kuin ratsastaja olisi puhaltanut yli yhden promillen lukeman.

(Suomen Ratsastajainliitto 2005a, 18-19.)

5.5 Hevostenhoitajat

Kotimaisissa kilpailuissa hevosia hoitavat pääsääntöisesti vapaaehtoiset henkilöt, joiden työskentelyn turvallisuuteen voidaan soveltaa ammatikseen työskentelevien ohjeita soveltuvin osin.

Omalla käyttäytymisellä voi vaikuttaa hevosen käyttökseen. Tapaturmien mahdollisuus pienenee toimimalla rauhallisesti, johdonmukaisesti ja varmasti sekä tarkkailemalla hevosen lähettämiä viestejä. Hoitajan tulee puhuen kertoa olevansa läsnä ennen kuin koskettaa hevosta, ettei se säikähdä. (Työturvallisuuskeskus 2005, 23).

Hevosta käsiteltäessä hoitajalla olisi hyvä olla jalkoja suojaavat, turvakärjellä varustetut jalkineet. Kaikissa jalkineissa tulee olla kuvioitu ulkopohja. (Vilkuna & Mielikäinen 2003, 7.) Jalkineiden pintamateriaali valitaan käyttötarkoituksen ja -ympäristön mukaan. Pohjan lämmöneristävyys ratkaisee koko jalkineen eristävyuden. (Työturvallisuuskeskus 2005, 33.)

Muun pukeutumisen pitää olla säänmukaista. Vaatetus on tärkein henkilökohtainen lämmönsuoja. Se hidastaa lämmön poistumista elimistöstä ja pitää yllä lämpötasapainoa. Toimiva suojavaatetus koostuu useista vaatekerroksista, joiden laatu ja paksuus valitaan tarpeen mukaan. Kylmä alkaa selvästi haitata työntekoa, kun lämpötila laskee -10 celsiusasteen tienoille. Tuulinen tai kostea sää tuo haitat esiin jo aiemmin. Ihmiset sietävät kylmää eri tavoin, sillä asiaan vaikuttavat mm. rakenne, ihonalainen rasvakerros ja univaje. Kehon jäähtyminen saa aikaan epämiellyttäviä tuntemuksia ja heikentää keskittymistä, tarkkaavaisuutta ja työmotivaatiota. Jäähtyminen myös vähentää lihasvoimaa, nopeutta ja kestävyyttä, heikentää koordinaatiota ja hidastaa palautumista. Muutokset heikentävät työkykyä ja –tehoa sekä kasvattavat tapaturmariskiä. (Työturvallisuuskeskus 2005, 33). Lisäksi väärä pukeutuminen kylmissä ja kosteissa olosuhteissa voi johtaa sairastumiseen ja jopa pidempiaikaisiin työkyvyttömyysjaksoihin. Vaatetuksen tulee olla kuitenkin kaikissa sääoloissa liikettä rajoittamatonta. (Vilkuna & Mielikäinen 2003, 7.). Kuumaan, yli 28 celsiusasteen lämpötilaan hevostenhoitaja altistuu vain satunnaisesti hellejaksoilla. Tällöin on hyvä pitää useita lyhyitä taukoja ja huolehtia nesteen saamisesta. (Työturvallisuuskeskus 2005, 33)

Hevosien kuljetukseen käytettäviä ajoneuvoja ja trailereita pitää huoltaa, jotta ne pysyisivät asianmukaisessa kunnossa ja jotta ei tapahtuisi tapaturmia niin eläimille kuin ihmisillekään. Kuljetuskopin lastaussillan sarnat ja kiinnikkeet on voideltava ja tarkastettava säännöllisesti. Myös hevosen kiinnityspisteet vaunun sisä- ja ulkopuolella on tarkastettava säännöllisesti mahdollisten rikkeiden havaitsemiseksi ajoissa. (Vilkuna & Mielikäinen 2003, 8.)

Yleisimpiä tapaturmia hevosten parissa ovat potkut, puremat, hevosen alle jääminen ja riuhtaisun aiheuttamat vammat. Näille hoitaja altistuu kilpailuissa useimmiten lähinnä harjauksen ja satuloinnin yhteydessä. Useamman päivän kilpailuissa loukkaantumisriski on myös kilpailutalissa karsinan siivouksen ja ruokinnan yhteydessä. (Työturvallisuuskeskus 2005, 34). Hevosien satulointi kilpailupaikalla on turvallisinta tehdä hevosen ollessa kiinni kahden puolen esimerkiksi käytävällä. Tilan on oltava hyvin valaistu, jotta mahdollisten varjojen syntyminen häiritse työskenelyä mahdollisimman vähän. (Vilkuna & Mielikäinen 2003, 3-4). Karsina tulee puhdistaa siten, että hevonen ei ole siellä. Jos tämä ei ole mahdollista, hevonen tulee sitoa kiinni puhdistuksen ja kuivituksen ajaksi. Työvälineiden tulee olla tarkoitukseen sopivia ja ergonomisia. (Työturvallisuuskeskus 2005, 35).

Kilpailualueella hevosta käsiteltäessä hevosen tulee olla suitsittu. (SRL, kilpailun järjestämismääräykset ja –ohjeet, 2002, 6.). Verryttelyalueella ratsastettaessa turvakypärän käyttö on pakollista myös hoitajalle tai avustajalle. (Suomen Ratsastajainliitto 2006a, 9.)

Mikäli ratsastajalla on palkattua työväkeä, täytyy hänen työnantajana huolehtia vakuutusturvasta. Työnantajan pakollinen tapaturmavakuutus kattaa

silloin työstä aiheutuneet tapaturmat. Satunnaisten harrastajien, jotka eivät ole työsuhteessa työnantajaansa, pitää itse huolehtia omasta vakuutuksestaan. (Vilkuna & Mielikäinen 2003, 11.) Kaikilla SRL:n jäsenmaksun maksaneilla on jäsenetuna tapaturmavakuutus. Green Card -harrastajat kuuluvat myös ehdoiltaan samanlaisen tapaturmavakuutuksen piiriin. Kyseinen vakuutus on voimassa liiton ja sen jäsenten järjestämässä ratsastus- ja valjakkoajokilpailuissa Suomessa ja ulkomailla sekä hevosen hoito- ja käsittelytehtävissä harrastettaessa ratsastusta tai valjakkoajoa. (Suomen Ratsastajainliitto 2005e)

5.6 Toimihenkilöt

Kilpailuissa toimii vapaaehtoisten toimihenkilöiden ohella toimihenkilölisenssin omaavia henkilöitä. Vapaaehtoiset pitää opastaa tehtäviinsä tarkasti. SRL ja sen aluejaostot järjestävät säännöllisesti toimihenkilökoulutusta, joissa pätevien henkilöiden on mahdollista saada toimihenkilölisenssi. Lisenssi on voimassa kaksi vuotta kerrallaan. Toimihenkilölisenssit aktivoidaan ainoastaan osallistumalla lisenssikoulutuksiin tai erityistapauksissa lajijaoston aktivointipäätöksillä (esim. kouluttajat). Lisenssikoulutuksen lajikohtaisen sisällön määrittelevät lajijaostot. Kouluttaja toimittaa koulutukseen osallistuneista henkilöistä luettelon liiton toimistoon toimihenkilölisenssin aktivoimista varten. Lisenssi on maksullinen ja se on voimassa kaksi vuotta. (Suomen Ratsastajainliitto 2005f).

Kilpailujen järjestäjän on huolehdittava omien työntekijöidensä lakisääteisistä työtapaturma- ja eläkevakuutuksista tai talkoolaisten sisällyttämisestä tapaturmavakuutuksen piiriin. (Suomen Liikunta ja Urheilu ja Suomen Latu 2004, 46).

5.7 Yleisö

Yleisötilaisuuksia järjestettäessä pitää järjestäjän tarvittaessa tehdä kokoontumislain (530/1999) 14 §:n mukainen ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä järjestämispaikan poliisille vähintään viisi vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista. Poliisi voi hyväksyä myöhemminkin tehdyn ilmoituksen, jos tilaisuuden järjestämisestä ei aiheudu haittaa yleiselle järjestykselle eikä määräajan laiminlyönti vaikeuta kohtuuttomasti poliisin tehtäviä. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2003). Ilmoitusta ei tarvitse tehdä sellaisesta yleisötilaisuudesta, joka osanottajien vähäisen määrän, tilaisuuden luonteen tai järjestämispaikan vuoksi ei edellytä toimenpiteitä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai sivullisille ja ympäristölle aiheutuvan haitan estämiseksi taikka erityisiä liikennejärjestelyjä. (Kokoontumislaki 1999,14§).

Järjestäjän on varauduttava alueiden valvontaan ja vartiointiin päämääränään yleisöväkivallan, huliganismin ja katsojien häiriökäyttäytymisen ennaltaehkäisy. (Suomen Ratsastajainliitto 2002a, 6.). Järjestäjä vastaa kil-

pailujen turvallisuudesta ja järjestyksen säilymisestä. Yleisötilaisuudessa tulee olla riittävä määrä sisäasiainministeriön hyväksymän koulutuksen saaneita järjestyksenvalvojia, jotka järjestäjän pitää listata myös poliisille tehtävään ilmoitukseen tilaisuudesta. (Kuluttajavirasto 2004, 17). Järjestyksenvalvojan on toiminnassaan asetettava etusijalle sellaiset toimenpiteet, jotka edistävät yleisön turvallisuutta, vaikka se edellyttäisi tilaisuuden järjestäjän mielipiteen vastaista toimintaa. Järjestyksenvalvojan on toimitettava asiallisesti ja tasapuolisesti sekä sovinnollisuutta edistäen. Hänen tulee ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin ylläpitää järjestystä ja turvallisuutta toimialueellaan. Tarvittavat toimenpiteet on suoritettava aiheuttamatta suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi. (Suomen Liikunta ja Urheilu ja Suomen Latu 2004, 37-38).

Opasteilla, kirjallisilla etukäteisohjeilla, tapahtuman aikaisilla ohjeilla ja kuulutuksilla on suuri merkitys turvallisuuden kannalta. Selkeät opasteet ja tiedotteet ennaltaehkäisevät tapaturmia ja onnettomuuksia. Onnettomuustilanteessa tapahtuman henkilökunnalla on oltava etukäteisohjeet tilanteessa toimimiseen. Yleisöä on pystyttävä opastamaan, ohjaamaan ja pitämään rauhallisena, jotta uusilta onnettomuuksilta säästyttäisiin. Kuuluttaja on avainroolissa onnettomuustilanteessa. Hänellä tulee olla valmiit, luettavat, ohjeet poistumisteille siirtymisestä tai pelastusajoneuvolle tien antamisesta pelastusreiteillä. Kuulutukset on hyvä olla myös ruotsiksi ja englanniksi. (Suomen Liikunta ja Urheilu ja Suomen Latu 2004, 39-40).

5.7.1 Kilpailualue ja katsomot

Sisä- ja ulkotilojen katsomoiden tulee olla eristettyjä ratsastusurasta aidalla. Pääsy katsomoihin pitää tehdä turvallisesti. Yleisöä tulee ohjeistaa toimimaan oikein katsomo- ja kilpailualueella (esim. ei koiria katsomoon, tupakointi ja alkoholin käyttö kielletty, valokuvaussäännöt.) Autojen pysäköintialueet tulee sijoittaa siten, ettei yleisö joudu kulkemaan hevosten seassa katsomoalueelle. (Kuluttajavirasto 2004, 15-16.)

Hevosten aitauksissa on oltava varoitusmerkinnät, mikäli ne on sähköistetty. Myös kieltomerkit hevosten ruokkimisesta on hyvä olla. Riittävä valaistus kilpailualueella vähentää tapaturmariskejä niin yleisön kuin toimihenkilöidenkin kohdalla. (Kuluttajavirasto 2004, 15-16.)

Rakennuksissa ja rakenteissa tulee huomioida Suomen rakentamismääräyskokoelman mukaiset määräykset esim. lujuuksien ja paloturvallisuuden suhteen sekä pelastuslainsäädännön mukaiset paloturvallisuusmääräykset. Edellä mainittujen määräysten mukaan rakennuksista tulee olla riittävä määrä poistumisteitä. Eläinsuojissa ja muissa oheistiloissa kyseinen sääntö tarkoittaa vähintään kahta toisistaan riippumatonta uloskäyntiä. Poistumistiet on merkittävä selvästi. Rakennuksissa tulee olla palovaroittimet tai palovaroitinjärjestelmä ja helposti saatavilla oleva toimintakuntoinen alkusammutuskalusto. Sammutus- ja pelastustehtävien järjestely on

suunniteltava etukäteen (turvallisuuspäällikkö) yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa. Pelastusteiden kulkukelpoisuudesta huolehtiminen ja pelastusyksiköiden pääsy rakennusten ja aitausten lähelle on huomioitava kaikkina vuodenaikoina mm. autojen pysäköinnissä ja lumen auraamisessa. Sammutusveden hankintapaikka on merkittävä selvästi. (Kuluttajavirasto 2004, 13-14.)

5.8 Elintarvikkeet ja tarjoilu

Kaikkien seurojen tulee huolehtia tapahtumissaan elintarviketurvallisuudesta päätavoitteenaan hygieenisten tuotteiden myynti. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2005a). Terveysuojelulain 13 § mukaan elintarvikkeiden valmistuksesta, mynnistä ja tarjoilusta on tehtävä ilmoitus terveysuojeluviranomaisille. (Kuluttajavirasto 2004, 17.). Hakemuksen sisältö ja ilmoituksen jättämisaikankohta vaihtelee sen mukaan onko myynti säännöllistä vai tilapäistä. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2005a)

Tilapäisellä ulkomyyntillä tarkoitetaan harvemmin kuin kerran kuukaudessa tapahtuvaa myyntiä, joka ei kestä yhtäjaksoisesti kauemmin kuin kaksi vuorokautta. Myyntiin voi liittyä tuotteiden valmistusta ja tarjoilua. Tilapäisestä mynnistä tulee tehdä ilmoitus 15 vuorokautta ennen myyntitoiminnan aloitusta sen kunnan terveysuojeluviranomaiselle, jonka alueella myynti- ja tarjoilupaiikka sijaitsee. Hakemuksessa on oltava seuraavat tiedot

- Hakijan yhteystiedot
- Tilapäismyynnin aika ja paikka
- Toiminnan laatu
- Tuotevalikoima
- Selvitys säilytysolosuhteista, myyntikalusteista ja talousveden saannista

Lisäksi tapahtumaan on tehtävä omavalvontasuunnitelma, mutta sitä ei vaadita kirjallisena. Mikäli tapahtumaan odotetaan osallistuvan yhtä aikaa vähintään 500 henkilöä, on tapahtuman järjestäjän tehtävä ilmoitus suuresta yleisötapahtumasta. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2005a)

Tilapäiseen sisämyyntiin ei ole erillisiä ohjeita, mutta ulkomyynnin ohjeita voi soveltaa siihen monin osin. Tapahtumapaikkakunnan terveysuojeluviranomaiset ovat velvollisia neuvomaan ja opastamaan järjestelyiden onnistumisessa. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2005a).

Säädetyin lain mukaan hygieniaosaamistesti vaaditaan ammatikseen elintarvikkeita käsitteleviltä, eli osaamisen osoittamisen velvoite ei koske satunnaisia tapahtumia. Satunnaisia työntekijöitä koskee kuitenkin elintarvikkelaki, jolloin hygieniaosaamisen porrasmallissa elintarvikkeita valmistavat ja myyvät sijoittuvat hygieniaosaamisen tasolle yksi. Tämä tarkoittaa, että kilpailujen järjestäjän velvollisuus on huolehtia, että elintarvikkeita

käsittelevä ja myyvä toimihenkilö omaa riittävän hygieniatietouden. (Elintarviketurvallisuusvirasto 2006.)

Säännölliseksi ulkomyynniksi luetaan myynti, joka tapahtuu useammin kuin kerran kuukaudessa tai joka kestää yhtäjaksoisesti enemmän kuin kaksi vuorokautta. Tällöin vaaditaan seuraavat asiat:

- Ilmoituksen tekeminen terveydensuojeluviranomaisille vähintään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista
- Selvitys harjoitettavasta toiminnasta ja sen laajuudesta
- Omavalvontasuunnitelma (kirjallinen)
- Selvitys myynti- ja valmistuskalustosta
- Selvitys varasto- ja huoltotiloista
- Selvitys talousveden saannista
- Selvitys jätehuollosta
- Selvitys henkilökunnan terveydentilasta

Mikäli seuralla on elintarvikehuoneisto tai sellaiseksi tarkoitettu paikka osana järjestön toimintaa, vaaditaan hygieniosaamistesti. Lisäksi säännöllisesti työskenteleviltä henkilöiltä vaaditaan aina osaamisen osoittamista. Satunnaisesti työskentelevien pitää osoittaa osaaminen vasta kolmen kuukauden työskentelyajan tultua täyteen. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2005a)

Suuresta yleisötapahtumasta tulee tehdä ilmoitus kirjallisena vähintään 15 vuorokautta ennen tilaisuuden alkua kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Tapahtumalta vaaditaan samat tiedot kuin säännölliseltä ulkomyynniltä. Yksittäiset myyjät voivat toimittaa tiedot myyntipisteistään joko tilaisuuden järjestäjälle, joka liittää ne ilmoitukseensa tai suoraan viranomaiselle.

(Suomen Liikunta ja Urheilu 2005a.)

6 TUTKIMUS RATSASTUSKILPAILUISTA

Ratsastuskilpailuja käydään Suomessa monella eri tasolla ja kukin on kilpailuissa omilla taidoillaan ja tiedoillaan niin kilpailemassa kuin toimihenkilötehtävissä. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää millaisia epäkohtia kilpailuun osallistuvat henkilöt ovat havainneet, sekä kartoittaa heidän ehdotuksiaan asioiden parantamiseen.

6.1 Kyselyn valmistelu, otos ja sisältö

Kyselyä varten laadittiin saatekirje ja kyselylomake (liite 4). Kysely toteutettiin sähköpostikyselynä, sillä siten oli helpoin tavoittaa suurehko vastaajajoukko sekä helpottaa vastaamista. Loppujen lopuksi liitetiedoston kautta vastaaminen oli hieman ongelmallista ja tyhjiä lomakkeita palautui muutamia. Sähköpostikyselyyn vastaaminen nimettömänä oli mahdotonta, joten se saattoi myös osaltaan vähentää vastausten määrää.

Kyselyssä oli 14 kysymystä, joista kaksi oli monivalintaisia ja loput avokysymyksiä. Tällaiseen kysymysmalliin päädyttiin, jotta vastaajilla olisi mahdollisuus tuoda juuri omat näkökohtansa esille. Monivalintakysymyksillä vastaajia olisi helposti hieman johdateltu tiettyihin vastauksiin.

Kysely lähetettiin yhteensä 333 henkilölle lokakuun lopussa 2006. Kohde-ryhmä valittiin satunnaisesti käyttämällä SRL:n jäsenrekisteriä ja sähköistä kilpailupalvelu KIPAA. Joukkoon valittiin seniori- ja nuorten luokissa ratsastavia ratsastajia, kilpailujen johtajia, eläinlääkäreitä ja lääkäreitä sekä eri tehtävissä toimivia toimihenkilöitä.

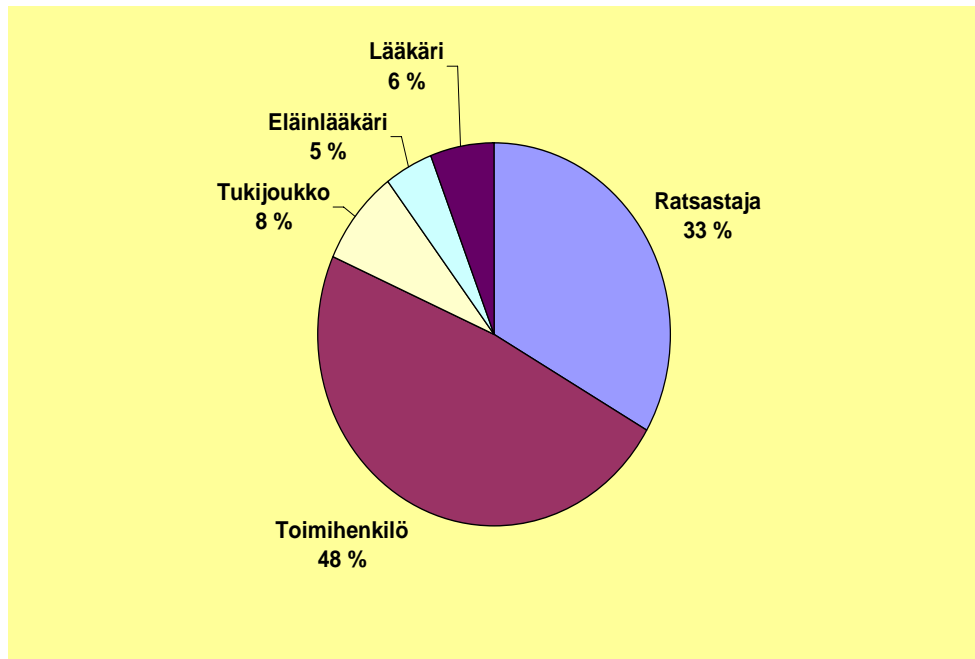
Kyselyyn vastasi aluksi vain noin 40 henkilöä. Viikko ennen viimeistä palautuspäivämäärää lähetettiin vielä muistutuskirje vastaamattomille. Joulukuun alussa vastanneita oli 84 kappaletta, joten vastausprosentiksi muodostui 25,2. Tulosten analysointi aloitettiin joulukuun alussa kokoamalla kyselykaavakkeiden tiedot Excel-taulukkoon.

7 KYSELYN TULOKSET JA ANALYSOINTI

Aluksi tarkastellaan vastaajiin liittyviä seikkoja ja sitten ratsastuskilpailujen ongelmia siinä järjestyksessä kuin ne olivat kyselylomakkeessa. Tuloksien lähteenä ovat siis kaikki tulleet vastaukset vastaajan lajista, tasosta ja toimintatehtävästä riippumatta.

7.1 Vastaajien taustatiedot ja määrät

Kyselyn taustatietoina kysyttiin vastaajan tarkastelunäkökohtaa, eli onko vastaajana **ratsastaja, toimihenkilö, lääkäri, eläinlääkäri vai ratsastajan tukijoukko.**

KUVA 1 Vastaajien jakautuminen kyselyssä

Lähes puolet vastaajista oli toimihenkilöitä erilaisista tehtävistä (Kuva 1). Seuraavaksi eniten, 33 %, kyselyyn vastasi ratsastajia. Kolmanneksi suurimman ryhmän muodostivat tukijoukot kahdeksalla prosentilla. Osa tukijoukoista ilmoitti olevansa myös toimihenkilöitä, mutta luotettavien tietojen saamiseksi heitä ei voinut sijoittaa molempiin kategorioihin. Käytännössä tilanne on varmasti hyvin samankaltainen – tukijoukot toimivat ainakin osittain myös toimihenkilötehtävissä eri tasoilla. Samasta syystä valmentajia omana joukkonaan ei sisällytetty kyselyyn mukaan, sillä käytetyn perusjoukon katsottiin kattavan myös valmennuspuoli.

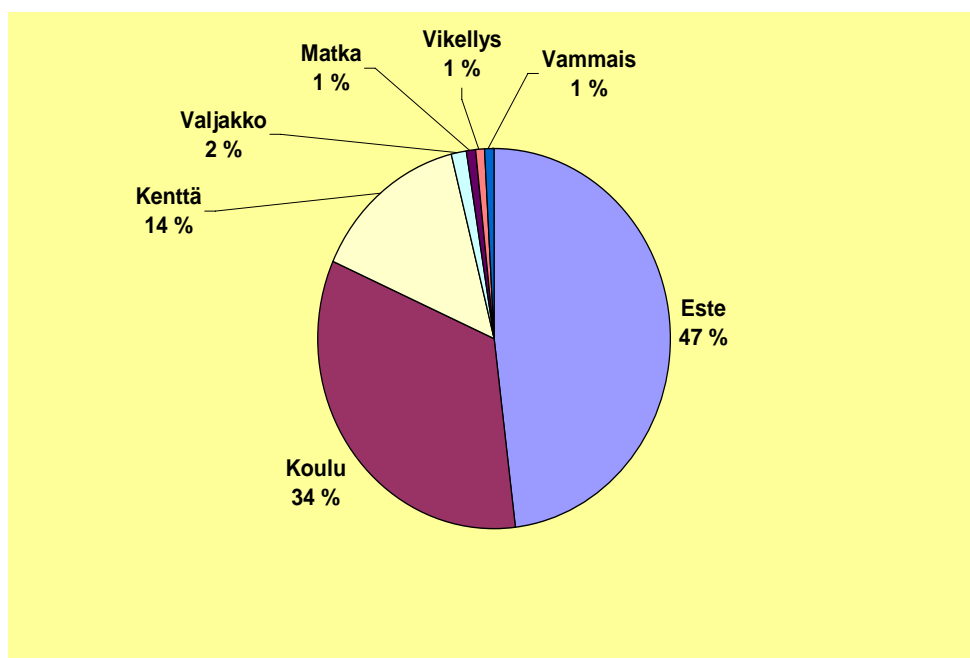
Lääkärien ja eläinlääkärien osuus oli 5-6 % vastanneista. Lukumäärää voidaan pitää pienenä, mutta heitä on myös kisoissa suhteellisesti pienempi määrä kuin kilpailijoita ja toimihenkilöitä. Tutkimuksen suurin ongelma oli lääkäreiden tavoittaminen, joita lopuksi tavoitettiin kuitenkin kiitettävä määrä.

Kun tarkastellaan osallistuneiden suhdelukuja kilpailuissa esiintyvään joukkoon nähden vain toimihenkilöiden ja ratsastajien määrät tulisi olla päinvastoin. Ainakin suurimmassa osassa kilpailuja ratsastajia on enemmän kuin toimihenkilöitä. Lisäksi tukijoukkoja (hevostenhoitajia, lasten vanhempia jne.) on liian vähän, mikäli tarkastellaan 8 % määrää. Lasten vanhempien mahdollisesti vähäinen asiantuntemus kyselyssä esitettyihin aiheisiin olisi voinut häiritä tulosta. Suurempana ongelmana voidaan pitää, ettei kyselyä toimitettu suoraan valmentajille ja kyselyssä kuitenkin pyydetään analysoimaan valmennusta ja sen olosuhteita.

7.2 Lajikohtainen jakautuminen

Vastanneiden ilmoittamat lajivalinnat näkyvät kuvasta 2. Suurimman vastaajaryhmän saavutti **esteratsastus** 47 prosentilla. **Kouluratsastuksessa** kilpailevia oli odotetusti toiseksi eniten, 34 % vastaajista. Seuraavaksi suosituin, 14 %, oli **kenttäratsastus**. Myös **valjakko-, matka- ja vammaisratsastuksesta** tuli muutamia vastauksia. Kaikki prosenttikohtaiset luvut näkyvät kuvasta 2.

Vuoden 2006 kansallisissa kilpailuissa lähtöjä eri kilpailulajeissa oli yhteensä 12 778. Ne jakautuivat seuraavasti: esteratsastus 68,9 %, kouluratsastus 27,4 %, kenttäratsastus 3,1 %, valjakkoajo 0,5 %, matkaratsastus 0,1 %. Lännen- ja vammaisratsastuksessa sekä vikellyksessä kansallisia lähtöjä ei ollut lainkaan. Islanninhevoskilpailuissa lähtöjä oli 1. (Suomen Ratsastajainliitto 2006d). Suuruusjärjestystä lajeittain voidaan pitää oikeana.

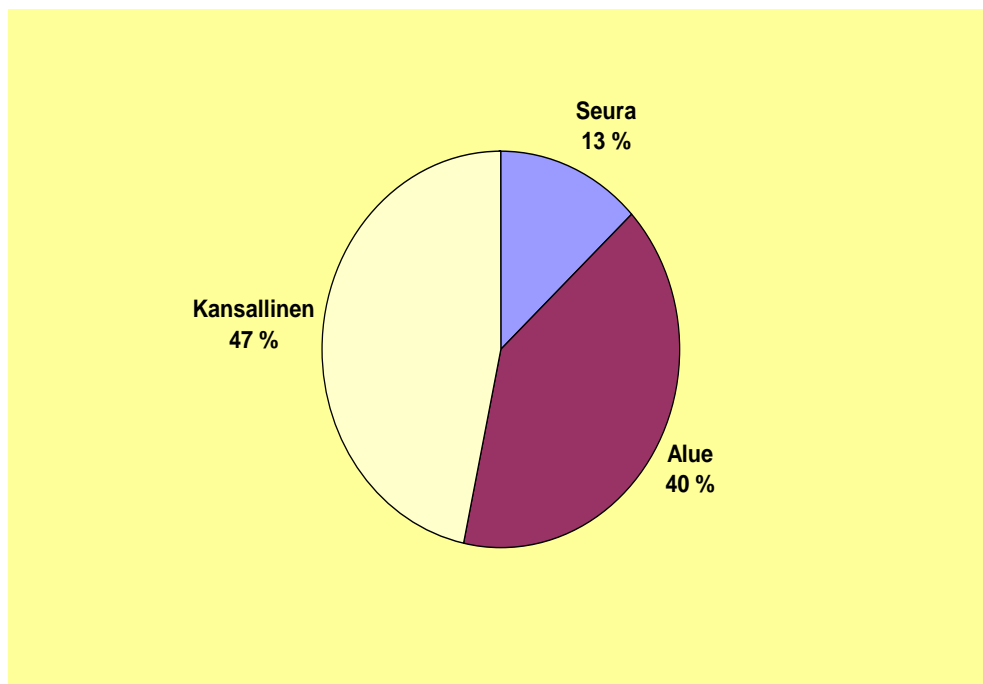
KUVA 2 Vastaukset ratsastuksen lajiryhmittäin

7.3 Kilpailutasot

Tutkimukseen osallistuvien kilpailutasot jakautuvat kolmeen eri luokkaan. Kuvassa 3 on huomioitu kaikkien kyselyyn osallistuneiden kilpailutasot. Ne, jotka ilmoittivat kaksi eri tasoa, huomioitiin molemmat vastaukset (esim. sekä seura- että aluetaso).

Eniten vastaajia oli **kansallisista** kilpailuista (Kuva 3), jonka 47 % ilmoitti omaksi tasokseen. Hieman vähemmän kilpailujoukkoja löytyi **aluetasolta** ja vähiten **seurakilpailuista**. Pienen epävarmuustekijän tulokseen tekee

se, että useat ratsastuskilpailuissa toimivat henkilöt käyvät eritasoisissa kilpailuissa vaikka olisivatkin ilmoittaneet kyselyssä vain yhden tason. Toisaalta tämä voidaan nähdä kokonaisuhteenvedossa myös etuna, kun tarkastellaan kaikkia kilpailuja kokonaisuutena eikä tasoja erikseen.

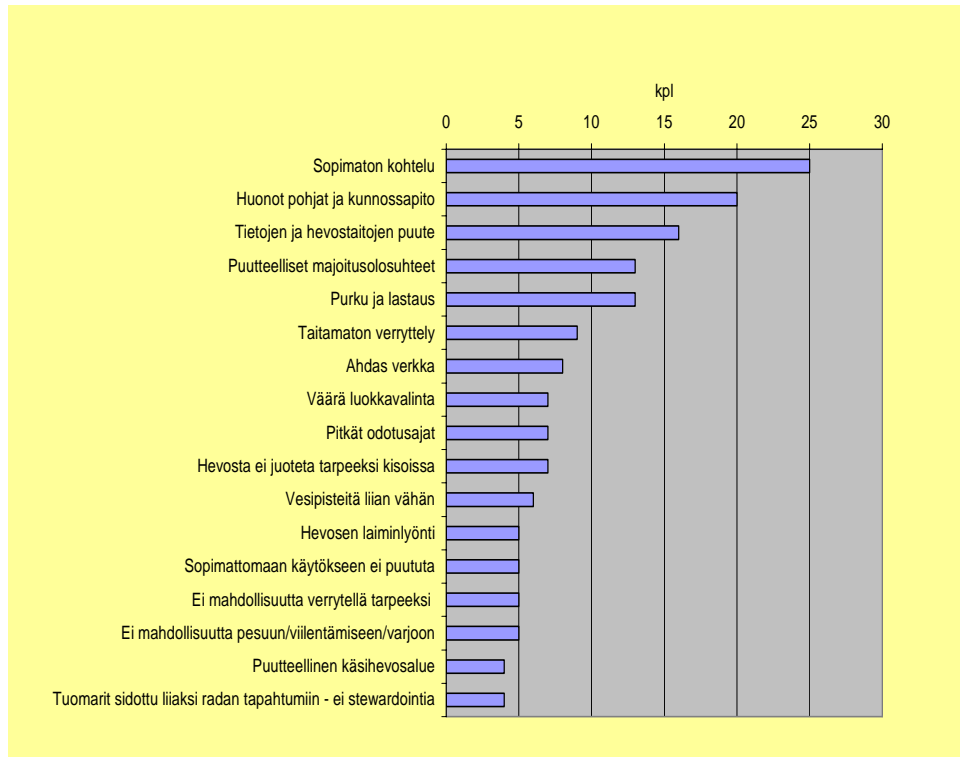
KUVA 3 Vastauksien kilpailutasojakauma

7.4 Hevosten hyvinvointiongelmien ratsastuskilpailuissa

Suurimpana hyvinvointiongelmiana nähtiin **hevosen sopimaton kohtelu** kilpailuissa (Kuva 4). Lähes 30 % kaikista vastanneista oli sitä mieltä, että hevosia kohdellaan epäasiallisesti kilpailuissa. Kuitenkin vain viisi vastannutta oli sitä mieltä, että asiattomaan käytökseen ei puututa tarpeeksi ja neljä oli sitä mieltä, että tuomarit ovat liian sidottuja kilpailukentän tapahtumiin. Toisaalta suurehko joukko (19 %) mielsi ongelmaksi myös **tiedon ja hevostaitojen** puutteen, johon voidaan joiltakin osin sisällyttää myös asiattontä kohtelua. Hevostaidoksi voidaan käsittää kaikki hevosen käsittely, niin selästä kuin maastakin sekä kyky ymmärtää hevosen tarpeita ja käyttäytymismalleja.

Toiseksi pahimpana (24 %) ongelmana nähtiin **kilpailupaikkojen pohjaratkaisut**, niin kilpailu- kuin verryttelykentilläkin. Joko itse pohjissa, kunnossapidossa, tai molemmissa, nähtiin puutteita. Osa vastaajista (15 %) piti **puutteellisia kilpailutalliolosuhteita** ongelmana. Varsinkin siirtokarsinoiden kuntoa ja niiden huonoa sijoittamista moitittiin. Muina ongelmina tallioloissa nähtiin huono valvonta ja puutteelliset pelastussuunnitelmat ja -tiet esim. tulipalon sattuessa.

Hevosien **lastaus ja purku** oli sekin kärkipäässä hyvinvointiongelmia tarkasteltaessa. Siihen palataan tarkemmin kohdassa 8.9. Sen jälkeen eniten vastauksia (11 %) sai **taitamaton verryttely**, millä tarkoitettiin, että hevosta verrytetään kilpailuissa joko liikaa tai liian vähän.

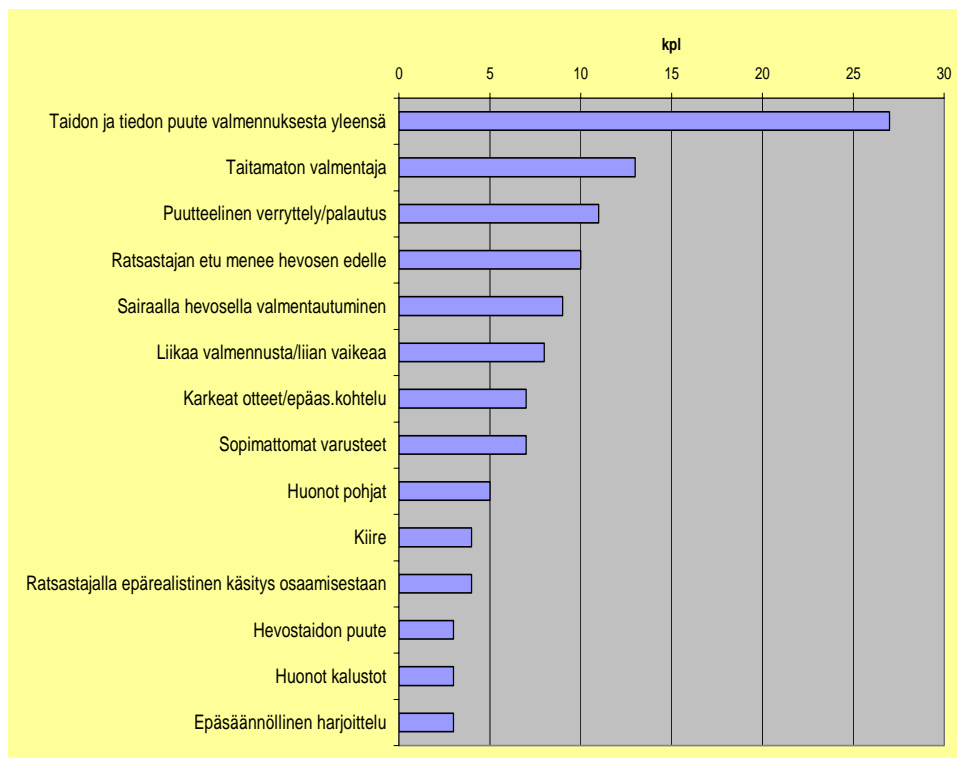
KUVA 4 Hevosien hyvinvointi ongelmat kisoissa

Muita usein esiintyneitä vastauksia näkyy lisää kuvassa 4. **Väärällä luokkavalinnalla** tarkoitetaan, että ratsukko osallistuu tasoaan vaativampaan koitokseen. **Hevosien laiminlyönti** puolestaan viittaa hevosen jättämiseen yksin, ilman valvontaa esim. traileriin seisomaan liian pitkiksi ajoiksi. **Käsihevosalueiden** (alue, jossa hevosia talutetaan suitsittuna ja jossa ratsastus on kielletty) **puutteet** olivat joko niiden ahtautta tai tilojen puuttumista kokonaan.

7.5 Hevosien hyvinvointiongelmien valmennuksessa

Pahimpana ongelmana (32 %) ratsuhevosien valmennuksessa pidettiin **taidon ja tiedon puutetta** valmennuksesta yleensä (Kuva 5). Heti seuraavaksi pahimpana ongelmana nähdään **taitamaton valmentaja** (15 %). Vastajaat olivat siis selvästi sitä mieltä, että valmennusfysiologian ja -menetelmien tuntemus on puutteellista. Mikäli kolmanneksi eniten, 13 % vastauksia saanut **puutteellinen** (liian vähäinen) **verryttely ja palautus** laskettaisiin valmentautumiseen mukaan, olisi luku vieläkin suurempi.

Lähes 12 % vastaajista oli sitä mieltä, että ratsastajan tavoitteet ja halut kehittyä lajissa menevät hevosien hyvinvoinnin vaalimisen ohi. Lähes yhtä suuri määrä näki ongelmaksi myös sen, että sairailta tai epäpuhtaasti liikkuvilla hevosilla käydään valmennuksissa, usein vielä siten, että sitä ei itse huomata.

KUVA 5 Ratsuhevoisten hyvinvointiongelmien valmennuksessa

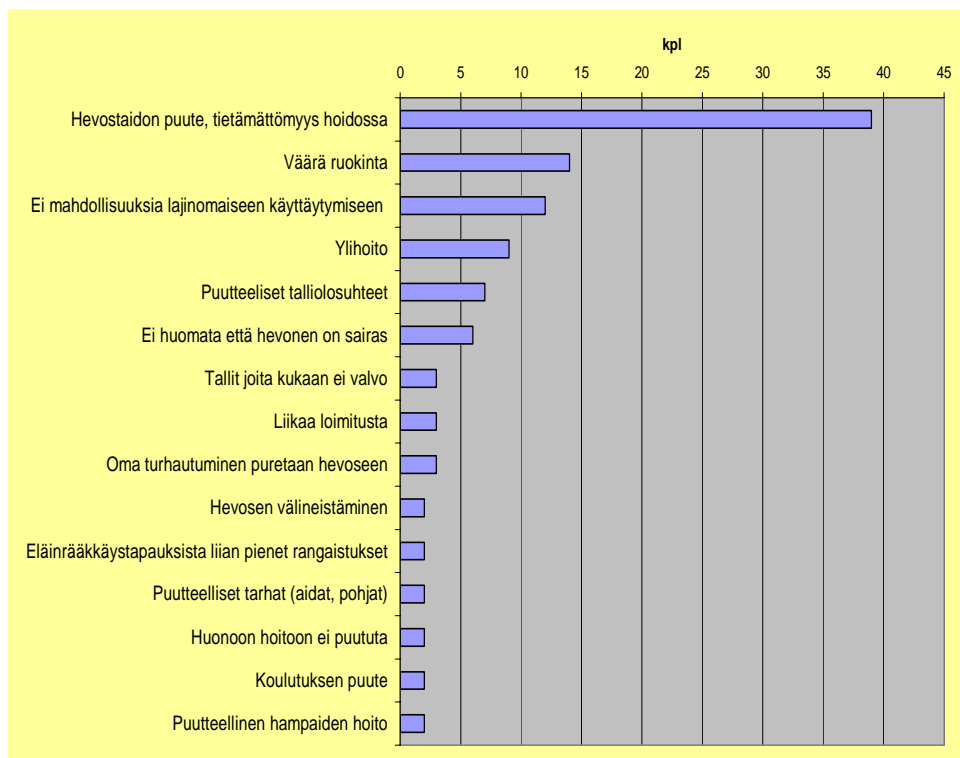
Karkeat ja epäasialliset otteet keräsivät vastauksia myös valmennuspuolella. Tällä tarkoitettiin, että ratsastajat purkavat oman turhautumisensa hevoseen epäasiallisena käytöksenä. Muina ongelmoina nähtiin mm. liiallinen tai liian vaikea valmennus, sopimattomat varusteet ja huonot valmennuspaikkojen pohjat. Kaikki vastaukset näkyvät kuvasta viisi.

7.6 Hevoisten hyvinvointiongelmien jokapäiväisessä hoidossa

Horsemanshipillä eli hevostaidolla tarkoitetaan kykyä ymmärtää hevosen luontaisia tarpeita ja toimia aina sen mukaisesti. **Hevostaitojen puute ja tietämättömyys** koettiin pahimmaksi ongelmaksi hevosten hoidossa (Kuva 6), sillä 46 % vastaajista oli tätä mieltä. Taulukkoon on eritelty hevostaitojen puutteita yleisen toteamuksen ohella myös erikseen. Toiseksi suurimpana puutteena nähdäänkin hevosten **väärä ruokinta** (17 %) ja heti kolmantena **huonot mahdollisuudet lajinomaiseen käyttäytymiseen** (14 %). Lajinomaisella käyttäytymisellä tarkoitetaan hevosen mahdollisuutta ulkoilla, olla lajitovereidensa seurassa ja kosketuksessa niiden kanssa, sekä mahdollisuutta sille ominaiseen ruokailuun ja lepoon.

Osaltaan liittyen lajinomaiseen käyttäytymisen laiminlyöntiin, vastauksia **ylihoidosta** oli noin 12 %. Ylihoidolla tarkoitetaan sekä ruokinnallisia että hoidollisia ylilyöntejä. Tähän osaltaan liittyy **liika loimitaminen**, jonka pieni ryhmä (alle 6 %) näki ongelmana. Vain yksi vastaaja oli sitä mieltä, että hevosia loimitetaan hoito-olosuhteissa liian vähän.

Puutteelliset talliolosuhteet sisälsivät vastauksia, joissa lähinnä tallien ilmastointia ja karsinoiden kokoja pidettiin riittämättöminä. Toisena ongelmana koskien talleja koettiin **paikat, joita kukaan ei valvo** (tallit, jotka eivät ole SRL:n hyväksymiä sekä tallit joista ei ole tehty hevosenpitoilmoitusta) ja joiden olemassaoloa ei välttämättä edes tiedetä. Koska hevosten määrä on jatkuvassa nousussa, ongelma tulee varmasti vain kasvaamaan ainakin pienempien tallien kohdalla. Ammattimaisesta tai muutoin laajamittaisesta hevosen pidosta tulee tehdä ilmoitus lääninhallitukselle (Eläinsuojeluasetus 1996, 26 §). SRL:lla on tiedot ja se valvoo hyväksymiään harraste- ja yksityistalleja sekä ratsastuskouluja.

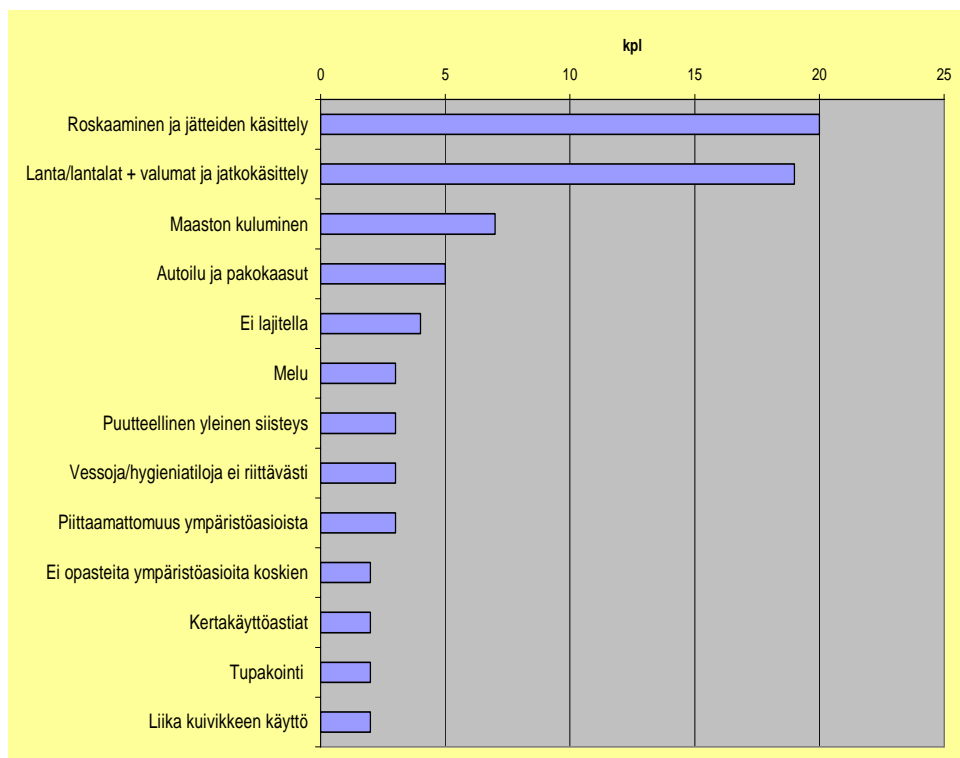

KUVA 6 Hevosten hyvinvointiongelmat jokapäiväisessä hoidossa

Muita näkökohtia olivat mm. **hevosen sairauden huomaamattomuus** ja **epäasiallinen käyttäytyminen** hevosta kohtaan.. Molemmat näkökohdat tulivat osaltaan jo ilmi niin valmentautumisessa kuin kilpailemisessakin. Tästä voidaankin päätellä, että korjaus yhdellä osa-alueella voi vaikuttaa parantavasti myös muihin osa-alueisiin. Ja päinvastoin huono käytös kotioiloissa jatkuu yleensä muualla. Useita vastauksia saaneet vastaukset näkyvät kokonaisuudessaan kuvassa 6.

7.7 Ympäristöongelmat ratsastuskilpailuissa

Suurimpana ympäristöongelmana vastaajat pitivät **roskaamista ja jätteiden käsittelyä** (24 %) ja lähes yhtä isona (23 %) ongelmana pidettiin toista suurta ympäristön kuormittajaa, **lantaa** (Kuva 7). Molempien kohdalla nähtiin tärkeäksi, että kilpailualueella olisi riittävästi roska-astioita sekä välineitä hevosautojen asianmukaiseen siivoamiseen. Lannan kohdalla tulisi huolehtia edellä mainittujen seikkojen lisäksi asianmukaisesta lannan varastoinnista ja jatkokäsittelystä.

KUVA 7 Ympäristöongelmat ratsastuskilpailuissa

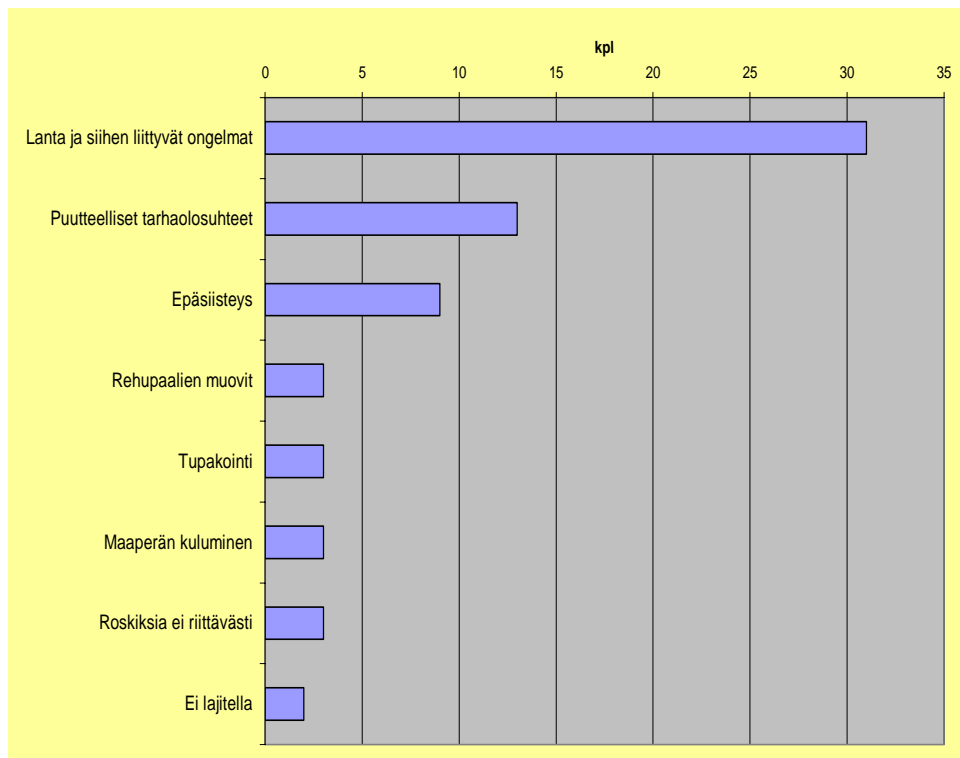
Maaston kuluminen kilpailutapahtuman yhteydessä koettiin ongelmalliseksi (8 %). Suuret hevos- ja ihmismäärät jättävät pakosti jalanjalkensa kilpailupaikkoihin. Myös **autoilu ja siitä aiheutuvat pakokaasut** tulevat varmasti olemaan ympäristöongelmista isoimpia vielä pitkään. Etäisyydet kilpailupaikkoihin ovat suuria ainakin pohjoisemmassa osassa Suomea. Lisäksi kilpailut ovat usein sellaisissa paikoissa, joihin ihmisten on hankala saapua julkisilla kulkuvälineillä, ellei vuoroja ole niihin erikseen järjestetty.

Myös **lajittelu ja opastus ympäristöasioita koskien** koettaisiin tärkeänä kuormitusta vähentävänä seikkana. Pieni joukko vastaajista oli sitä mieltä, että useimmissa kisoissa ympäristöasioita ei nähdä lainkaan huomionar-

voisena seikkana. Yhtenä yksittäisenä tekijänä nousi esiin **kertakäyttöas-
tioiden käyttö. Puutteellisella yleisellä siisteydellä** puolestaan tarkoitettiin kilpailupaikkojen jo ennestään epäsiistiä ja ränsistynyttä olemusta, joka viittaisi osaltaan ympäristöasioiden laiminlyöntiin. Tulokset näkyvät kokonaisuudessaan kuvassa 7.

7.8 Ympäristöongelmat valmennuskeskuksissa ja talleilla

Kuten jo kilpailuista saatujen tuloksien perusteella saattoi olettaa, suurin (37 %) ympäristöongelma talleilla on **lanta**, sen valumat ja jatkokäsittely (Kuva 8). Toisena isona ongelmana pidettiin hevosten **tarhaolosuhteita** (15 %). Tarhojen siisteys vaikuttaa suoraan talliympäristön ulkonäköön. Huonot aidat ja mutaiset tarhanpohjat antavat helposti **epäsiistin** (11 %) vaikutelman muuten asiallisesta ympäristöstä. Hevosten ulosteet tarhoissa aiheuttavat varsinkin keväisin valumavesiä, jotka saastuttavat ympäristöä edelleen.

KUVA 8 Ympäristöongelmat valmennuskeskuksissa ja talleilla

Kolmen suurimman ongelman lisäksi vaikeuksia tallien ympäristönhuollossa aiheuttavat **rehupaalien muovit** ja erityisesti niiden hävitys. Koska muoveihin tarttuu heinää, on niiden asianmukainen loppusijoitus ongelmallista.

Tupakointi havaittiin ympäristöongelmaksi niin talleilla kuin kilpailusakin (Kuvat 7 ja 8). Sen lisäksi, että tupakointi kuluttaa luonnonvaroja, se

antaa huonoa esimerkkiä niin nuorille kuin lajin imagolle yleensä ja lisää tulipalovaaran riskiä. Se vaikuttaa myös hevosten hyvinvointiin ja on epäurheilijamaista käytöstä (liite 2) Talleilla tulisikin olla erillinen merkitty tupakointipaikka tai tupakointikielto kokonaan.

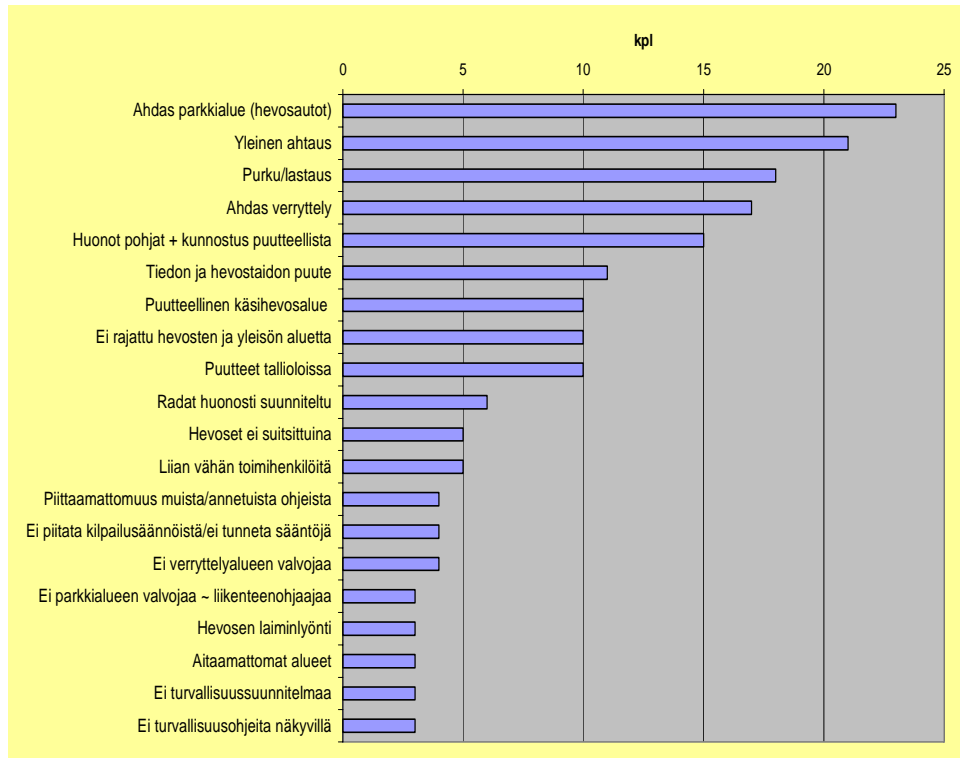
Muita ympäristöhaittoja olivat **maaperän kuluminen, roskiksien vähyys ja lajittelemattomuus**. Samat havainnot tehtiin jo ratsastuskisoista. Kisoja järjestetäänkin usein ratsastustalleilla ja valmennuskeskuksissa. Ei ole siis ihme, että kyseisistä asioista on puutteita kilpailuissa, jos asiat eivät ole kunnossa arkipäivänkään toimissa. Kappalekohtaiset määrät näkyvät kuvassa 8.

7.9 Hevosten turvallisuuteen liittyvät ongelmat

Selvästi suurimpana ongelmana esille nousi **tilan ahtaus** kilpailualueella (Kuva 9). Lisäksi tuloksista oli johdettavissa, että monet ongelmat poistuisivat, mikäli tilaa olisi enemmän. Ahtausnäkökulmat on jaettu hevosautojen parkkialueeseen, verryttelyyn ja yleiseen tilan ahtauteen. Tämä siksi, että vaikka kilpailuissa olisi tilava parkkipaikka, voivat esimerkiksi siirtymäalueet tai verryttelyalueet olla kaikesta huolimatta tiloiltaan ahtaita.

Eniten vastauksia tuli koskien parkkialueiden tilan puutetta. 27 % vastaajista koki **parkkipaikat ahtaina** ja 25 % **yleisesti tilat liian pieninä**. Heti näiden jälkeen koetaan **lastaus ja purku** seuraavaksi suurimmaksi turvallisuusriskiksi (21 %). Kun hevosautot ovat ahdettuina pieniin tiloihin loukkaantumiseriski varsinkin eläinten purku- ja lastaustilanteissa kasvaa. Erikorkuiset lastaussillat, hevosautojen kulmat ja muut hevoset tulevat liian lähelle. Hevosten satuloimiseen liittyvät asiat käsitellään kohdassa 8.7. **Puutteelliset käsihevosalueet** (12 %) johtuvat osaksi myös tilanahtaudesta. Joko tätä aluetta ei ole kilpailuissa ollenkaan tai sitten alue on tehty liian pieneksi.

Myös **ahtaasta verryttelyalueesta** muodostuu useissa kilpailuissa turvallisuusriski, johon oman lisänsä tuo verryttelyalueenvalvojan puuttuminen. 19 % vastaajista piti verryttelyä ahtaana ja 12 % oli sitä mieltä, että **toimihenkilöitä on liian vähän**. Näiden lisäksi 5 % vastaajista oli sitä mieltä, että **piittaamattomuus** muista ja annetuista ohjeista aiheuttaa vaaratilanteita. Varsinkin ahtaissa tiloissa muita hevosia ja ihmisiä tulisi tarkkailla jatkuvasti.

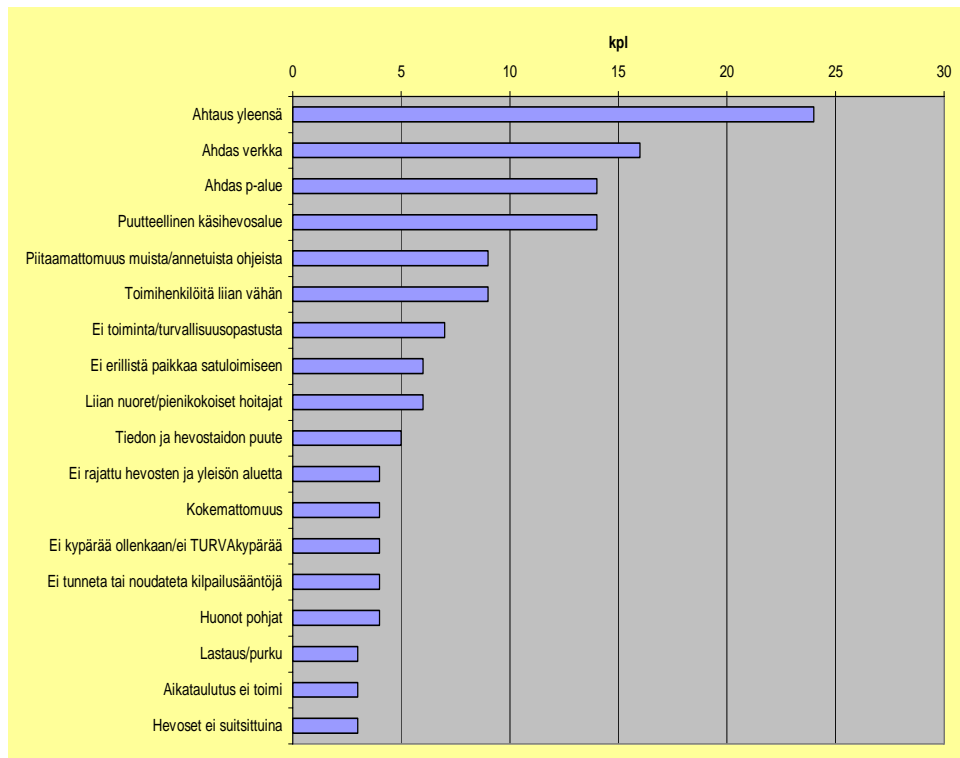
KUVA 9 Hevosten turvallisuusongelmat ratsastuskilpailuissa

Kuten jo hevosen hyvinvointi näkökohdissa (8.1) tuli ilmi, **huonoja verryttelyalueen ja kilpailukenttien pohjia** pidettiin myös turvallisuusriskinä. Hevosen loukkaantumisen mahdollisuus kasvaa urheiltaessa vääränlaisella alustalla. Vastauksia pohjien huonoudesta tuli niin koulu-, este- kuin kenttäratsastajaltakin.

7.10 Ratsastajien ja hevostenhoitajien turvallisuus

Ratsastajien ja hevostenhoitajien suurimpana turvallisuusriskinä nähtiin myös **tilojen ahtaus** (Kuva 10). 26 % vastaajista piti **yleistä tilojen ja kilpailupaikkojen ahtautta** ongelmana, 18 % oli sitä mieltä, että **verryttelyssä** ei ole tarpeeksi tilaa ja 17 % koki hevosautojen **parkkialueen** tilat riittämättömiksi. Sama 17 % henkilön määrä piti **käsihevosalueita** puutteellisina.

Ahtaus kilpailutiloissa vaarantaa niin hevosten kuin ihmistenkin turvallisuutta. Lastausongelmat käsiteltiin jo edellisessä luvussa (8.6). Ahtaus tuo lisäksi ongelmia esimerkiksi hevosen satuloimiseen. Vastaajista 7 % ilmoitti kaipaavansa **erillisiä paikkoja hevosen varustamiseen**. On selvää, että ahtaalla parkkialueella, missä ei pahimmassa tapauksessa ole liikenteen ohjaajaa, satuloiminen hevosautojen välissä tai niiden seassa ei voi olla kovinkaan turvallista. Lisäksi **kaikki eivät noudata kilpailusääntöjä** (5 %) tai **hevosia käsitellään riimusta** sääntöjen vastaisesti (4 %).

KUVA 10 Ratsastajien ja hevostenhoitajien turvallisuusongelmat ratsastuskilpailuissa

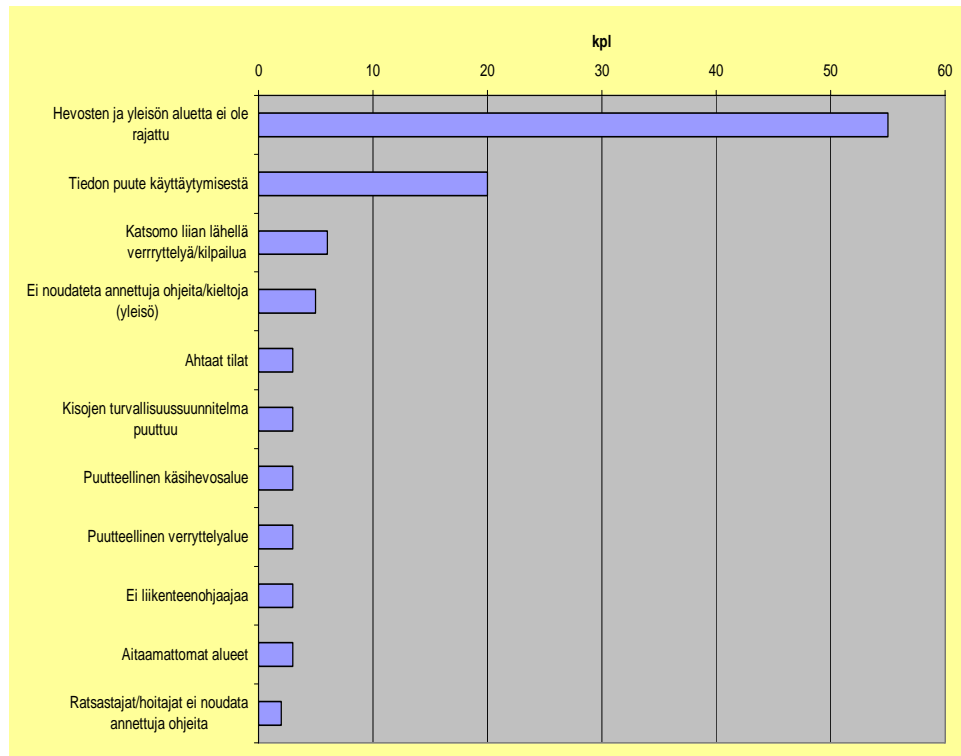
Näiden lisäksi yhtenä suurimmista riskeistä pidettiin **piittaamattomuutta** muista tai annetuista turvallisuusohjeista. 11 % oli sitä mieltä, että em. seikkoja laiminlyödään. Puolestaan 8 % vastaajista ilmoitti **toiminta- ja turvallisuussuunnitelman puuttuvan** kokonaan.

Muita esille tulleita seikkoja olivat **kokemattomuus, nuori ikä ja/tai pieni koko ja hevostaidon puute**. Silmään pistävin asia oli kuitenkin **kypärän puuttuminen** kokonaan tai sen liian heikko turvataso. Kilpailuvälineenä kypärä on tärkein ja pakollinen turvaväline, joka on osa kilpailuasua. Lisäksi kypärän kanssa ratsastaminen on erittäin suositettavaa kaikilla talleilla ja pakollista SRL:n valvomisissa ratsastuskouluissa ja harrastetalleissa. Kypärättä ratsastaminen kilpailuissa antaa huonon esimerkin nuoremmille ratsastajille. Tulokset ovat näkyvillä kuvassa 10.

7.11 Yleisön turvallisuus

Yleisön turvallisuutta koskevissa seikoissa kaksi suurinta ongelmaa erottuivat selvästi vastauksista (Kuva 11). 55 kpl eli 65 % kaikista vastaajista oli sitä mieltä, että suurimman ongelman aiheuttaa **hevosten ja yleisön tilojen rajaamattomuus**. Useilla kilpailupaikoilla käytettävissä olevat tilat ovat rajalliset tai puutteellisesti suunniteltu kisojen toteutusta ajatellen. Joko tätä aluetta ei kilpailuissa ole ollenkaan tai sitten alue on tehty liian pieneksi.

Toiseksi pahin seikka, 24 % vastauksia, oli **tiedon puute käyttäytymisestä**. Kun tämä vielä yhdistetään ensimmäiseen turvallisuusriskiin, kaksinkertaistuvat vaaratekijät. Kilpailut ovat ratsastusharrastuksen näyteikkuna ja tilaisuuteen saapuu usein ihmisiä, jotka eivät ole olleet hevosen kanssa missään tekemisissä. Mikäli järjestäjä ei ohjeista yleisöä, ei se välttämättä ymmärrä, että hevonen voi pelätä salamavaloa, sateenvarjoa tai haukkuvia koiria. 6 % kertoi myös, että vaikka ohjeita olisikin annettu, ei yleisö noudata niitä katsomokäyttäytymisessään tai pysymällä omalla alueellaan. Puolestaan vain vajaa kaksi prosenttia oli sitä mieltä, että **ratsastajat rikkovat heille annettuja toimintaohjeita**.

KUVA 11 Yleisön turvallisuusriskit ratsastuskilpailuissa

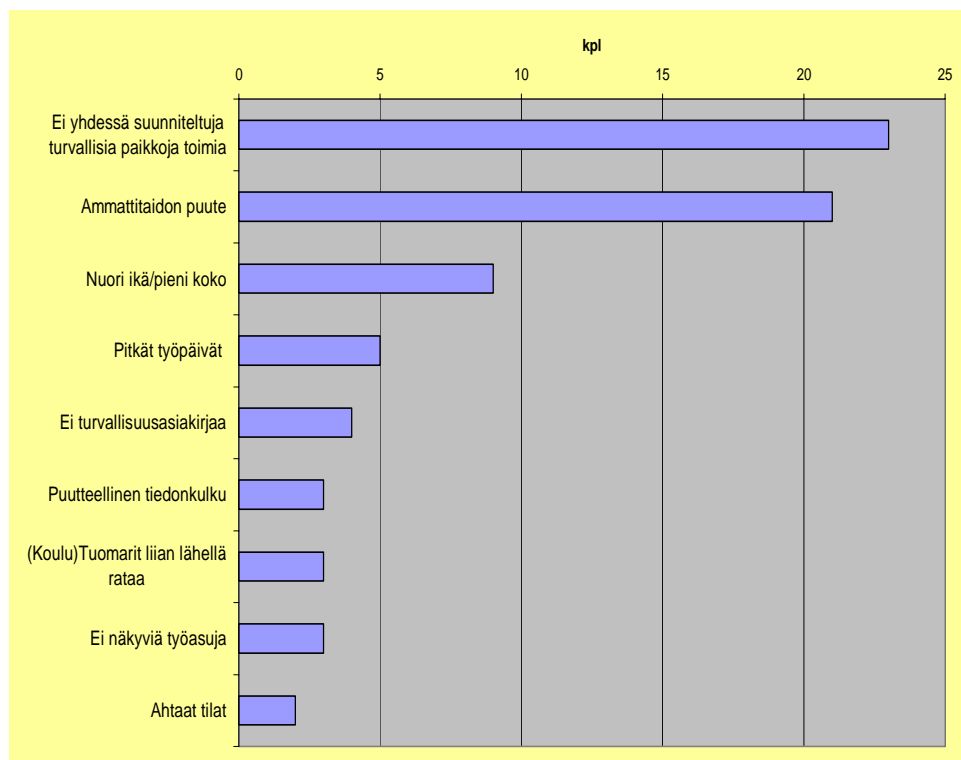
Yleisöllekin on riskinä **ahtaat tilat** ja kilpailu- tai verryttelykenttien aitaamattomuus. Hevoset tulevat liian lähellä mikäli tilat eivät riitä tai aidat puuttuvat. Lisäksi verryttelyalueen ahtaus tai käsihevosalueen puuttuminen saa hoitajat ja ratsastajat siirtymään yleisön alueille vaarantaen kaikkien turvallisuutta. Tulokset kokonaisuudessaan näkyvät kuvassa 11.

7.12 Toimihenkilöiden turvallisuus

Toimihenkilöidenkin turvallisuudessa erottui selvästi kolme isointa riskiä (Kuva 12). Yli neljännes, eli 27 %, näki suurimmaksi ongelmaksi **turvallisten toimipaikkojen puuttumisen**. Lisäksi 4 % koki, että **tuomarit työskentelevät liian lähellä kilpailurataa**. Jo kilpailua suunniteltaessa tulee yhdessä toimihenkilöiden kanssa miettiä, missä kenenkin olisi turvalisinta hoitaa tehtävänsä. Lisäksi hevosia lähellä oleviin tehtäviin, esi-

merkiksi verryttelyalueelle ja tallille, tulee laittaa vain hevosiin tottuneita ja niiden kanssa pärjääviä henkilöitä.

Heti toiseksi pahimpana ongelmana (25 %) pidettiin **toimihenkilöiden taitamattomuutta** ja kolmantena **nuorta ikää ja/tai pientä kokoa** (11 %). Koska kilpailuissa toimijoista on pulaa, saatetaan tehtäviin ottaa kaikki halukkaat ja aikaa koulutukselle ei uhrata riittävästi. Usealla seuralla juniori- ja nuorisosaasto hoitaa valtaosan tehtävistä. Nuoret on hyvä opettaa toimimaan vapaaehtoisena pienestä alkaen. Nuorille on huolehdittava sopivia tehtäviä turvallisissa paikoissa, perehdytystä tehtäviin, aikuisen valvontaa työlle sekä apua tarvittaessa..

KUVA 12 Toimihenkilöiden turvallisuusongelmat

Jo aikaisemmissa tuloksissa on tullut ilmi, että **toimihenkilöitä** toivottaisiin **lisää** tehtäviin. Se olisi etu myös toimihenkilöille. Kilpailuissa työpäivät venyvät usein pitkiksi ja moni joutuu työskentelemään väsyneenä. Luonnollisesti tällöin riski loukkaantumiseen ja virhearviointeihin kasvaa. Vaikka kilpailupäivästä selviäisi kunnialla, on miettimisen arvoista, miten uupuneet työntekijät selviävät autoillen vielä turvallisesti kotiin.

Puutteellinen tiedonkulku nähtiin myös turvallisuusriskinä. Kilpailualueet ovat poikkeuksetta laajoja ja kuulo- saati sitten näköyhteys muihin työtovereihin on heikko. Riittäväällä määrällä radiopuhelimia tai kännyköitä yhteys eri alueen toimintoihin saadaan varmistettua.

Muita ilmenneitä asioita olivat **ahtaus** ja **työasujen puute**. Kilpailuissa eivät välttämättä ratsastajat, hoitajat, tukijoukot ja toimihenkilöt itsekään

erota joukosta ketkä ovat töissä kilpailuissa ilman näkyviä asuja tai toimihenkilömerkkejä. Hevosen sopimattomaan kohteluunkin on ulkopuolisen hankala puuttua, mikäli hän ei tiedä, tai tunnista, kenelle ihmismassasta mennä asiasta kertomaan. Asiakohtaiset vastausmäärät näkyvät kuvassa 12.

7.13 Parannusehdotuksia

Tutkimuksen päätti parannusehdotuksien esittämien liittyen hevosen hyvinvointiin, ympäristöön ja turvallisuuteen kilpailuissa. Kysymykseen sai vastata vapaalla sanalla. Tulokset koostettiin ja käsiteltiin Word-tiedostossa.

7.13.1 Kilpailujen järjestäminen ja kilpailualue

Vastaajat toivoivat lisää ilmaista koulutusta koskien kilpailujen järjestämistä. Koulutusta tulisi järjestää kaikille, ja erityisesti lisenssittömille työntekijöille. Yhtenä ideana nähtiin, että kilpailuissa kävisi tallitarkastaja tyyppinen ”kilpailutarkastaja” seuraamassa kilpailujen heikkouksia ja vahvuuksia. Tällainen henkilö toimisi esimerkiksi alueittain kartoittamassa tilannetta ja esittäisi parannusehdotuksia kilpailukohtaisesti.

Lisäksi toivottiin, että seurat kävisivät vuosittain niin seuransa kilpailijoiden kuin toimihenkilöidenkin kanssa kilpailu-, turvallisuus- ja kilpailujen järjestämissääntöjä läpi. Hyvät toimintamallit ja -menetelmät kilpailujärjestelyistä tulisi jakaa muillekin seuroille ja vastaavasti ottaa itse oppia mallikelpoisista järjestelyistä.

Kilpailunjärjestäjän tulisi rehellisesti ja kriittisesti miettiä, soveltuuko käytössä oleva ratsastusurheilualue kilpailujen järjestämiseen. Mikäli resurssit eivät tilojen, pohjien tai toimihenkilöidenkään kannalta ole riittävät, kilpailuja ei tulisi paikassa järjestää lainkaan. Erityisesti kilpailualueiden pohjiin toivottiin suunnattavan enemmän huomiota ja painotusta. Tilaratkaisussa ehdotettiin lisääntyvää yhteistyötä raviratojen ja hyväksi kilpailuympäristöiksi havaittujen paikkojen kanssa.

Erityisesti hevoskuljetusvälineiden parkkialueiden toivottiin olevan paljon nykyistä suurempia. Lisäksi liikenteenohjaajaa pidettiin lähes kilpailujen tärkeimpänä henkilönä. Parkkialueelle ehdotettiin lisätoimihenkilöksi kokenutta lastausapuria, joka auttaisi tarpeen vaatiessa tässä hommassa ja valvoisi turvallisuutta. Riittävän toimihenkilömäärän saamiseksi moni painotti seurojen välistä yhteistyötä toimihenkilö-vaihtona. Lisäksi toimihenkilöille haluttiin yhtenäiset ja näkyvät työasut tai huomioliivit.

Kilpailijatiedotteet haluttaisiin kaikille kilpailuiden tasoille. Etukäteistiedonannolla kilpailijat voisivat varautua tuleviin kisoihin paremmin. Lisäk-

si heillä tulisi olla selkeät ohjeistukset miten toimia paikalla. Tämän nähtiin osaltaan lisäävän turvallisuutta.

7.13.2 Ratsastajat ja valmentajat

Nuorille ja vasta-aloitteleville kilpailijoille ja harrastajille seurojen toivottiin järjestävän hevostaitokoulutusta. Ihmisten tulisi oppia käsittelemään hevosta ensin kotioloissa ja normaalissa ympäristössä riittävän pätevästi ennen kilpailuun lähtemistä. Ehdotettiin, että seurojen kokeneimmat kilpailijat kertoisivat luentomaisesti kilpailukäyttäytymisestä kokemattomille ja täten jakaisivat käytännön oppejaan. Lisäksi valmentajilta toivottiin suurempaa vastuuta valmennettavistaan. Heidän tulisi mahdollisuuksien mukaan mennä kilpailuihin oppilaidensa mukana ja opettaa heitä toimimaan oikein jännityksestä ja kilpailulatauksesta huolimatta. Valmentajan tulisi myös valvoa, että ratsukko osallistuu tasonsa mukaiseen luokkaan.

Erityisen tärkeänä pidettiin vanhempien ja tunnettujen ratsastajien esimerkillistä käytöstä kilpailuissa. Lisäksi toivottiin, että asiattomaan käyttäytymiseen puututtaisiin entistä tarkemmin ja rangaistuksia jaettaisiin sääntöjen mukaan. Stewardien määrää haluttiin lisätä ja heitä toivottiin kaikille kilpailujen tasoille.

Aluelupakoulutusten valvontaan toivottiin tiukennusta. Moni epäili, että ratsastusseurat lipsuvat lupakoulutusten kanssa. Lisäksi toivottiin myös kansalliseen lupaan erillistä koulutustilaisuutta, joka käsittelee hevosen valmennus-, terveydenhuolto- ja hyvinvointiasioita. Muutenkin valmennusfysiologiasta, hevosen luonnollisista tarpeista ja oppimiskyvystä tulisi järjestää paljon enemmän luentoja kaikille, koska ihmisten katsottiin tietävän näistä seikoista erittäin huonosti.

Vaikka tutkimus koski lähinnä seura-, alue- ja kansallisia kilpailuja, ehdotettiin myös, että seuranjäsenyyspakko koskisi myös kilpailuharjoituksia. Taso harjoituskilpailuissa on markkinoilla olevien halpojen ratsujen myötä muuttunut erittäin kirjavaksi ja tämä nähtiin isona turvallisuusriskinä. Ensiapuryhmät nähtiin tarpeelliseksi kaikilla kilpailun tasoilla.

7.13.3 Ympäristöasiat

Ympäristöasioihin haluttiin lisää huomiota, painotusta ja julkista keskustelua. Kaivattiin konkreettisia esimerkkejä erilaisista ympäristöystävällisistä toimintamalleista. Lisäksi toivottiin, että ympäristöasioissa asianmukaisesti toimivat seurat saisivat tukea toimintaansa.

Tupakointia kilpailuissa haluttaisiin vähentää. Tupakoimattomat kilpailut ovat myös ympäristöystävällisemmät. Toinen yksittäinen seikka, mistä haluttaisiin päästä eroon, oli lasiset palautuspullot. Lisäksi kilpailuihin toivottiin parempia wc-tiloja, mutta sen järjestämistä pidettiin kalliina.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Loppujen lopuksi suurimmat ongelmat erottuivat selvästi pienimmistä ja aiheuttivat olemassaolollaan lisää vaaratekijöitä ja -tilanteita. Ongelma ei niinkään tunnu olevan siinä, ettei ongelmia tunnistettaisi vaan enneminkin siinä, että niiden korjaaminen olisi hankala toteuttaa käytännössä tai taloudellisesti kallista.

- Kilpailuolosuhteet

Ratsastuskilpailuja tulisi enemmän järjestää jo valmiilla hevosurheilupaikoilla, joilla tilat olisivat tapahtuman edellyttämässä kunnossa. Yhteistyötä raviratojen kanssa tulisi lisätä, sillä kyseisissä paikoissa on riittävät resurssit kilpailun läpiviemiseen. Sieltä löytyisivät valjastuskatokset hevosten turvalliseen satuloimiseen. Useilla radoilla on myös karsinat katosten takana, jolloin tilapäistalleja ei tarvitsisi käyttää niin suuressa määrin. Samoin radoilta löytyvät vesipisteet ja kunnolliset pesupaikat. Varikkoalueilla tilaa on riittävästi, joten isommakaan hevosauton parkkeeraamisen ei pitäisi tuottaa ongelmia. Erillisellä varikkoalueella yleisö ja hevoset voitaisiin selvästi erottaa toisistaan. Samoin ulkopuolisten pääsy olisi helpompi estää aidatun varikon turvin.

Raviratojen käyttöastetta voitaisiin selvästi kohottaa rakentamalla ratojen keskelle ratsastuskenttä tai useampi. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii jo Jyväskylän Killerjärvi, jossa järjestetään vuosittain niin alue- kuin kansallisiakin kilpailuja. Myös Mikkelissä on järjestetty 1990-luvun lopussa esteratsastuksen tähtikilpailut St.Michel-ravien yhteydessä. Myös muilla radoilla on ratsastuskilpailutoimintaa, em. mainittujen lisäksi. Suomessa on yhteensä 43 ravirataa (Kuva 13). Usealla näistä radoista olisi mahdollisuus kehittyä suuremmassa määrin myös ratsastajien käyttöön. Tähän vaaditaan kuitenkin laajamittaista yhteistyötä ja -ideointia yli lajirajojen sekä ratsu- että ravipuolella.

KUVA 13 Raviradat Suomessa
(kuva Suomen Hippos ry 2004)

Samaten jo valmiiksi hyvin suunnitellut ratsastuskeskukset tai kilpailukentät pitäisi ottaa tiiviimpään käyttöön. Ratsastusseurojen tulisi tehdä enemmän yhteistyötä keskenään varsinkin jos samalla seudulla on useita seuroja. Yhteistyötä myös muiden alueen urheiluseurojen kanssa tulisi hyödyntää. Mikäli esim. toimihenkilötehtävät eivät kiinnosta, ainakin tavaroiden (kuulutuslaitteet, katsomot) yhteiskäyttö ja -omistus vähentäisivät pääoman sitomista tarvikkeisiin.

- Hevosen hyvinvointi

Hevosen hyvinvoinnin parantaminen ja hevostaitojen lisääminen kotiloissa on edellytys sille, että hevosia kohdeltaisiin oikein ja asiallisesti myös kilpailuissa. Hevosten loppusijoituksen ongelma on laskenut hevosten hintoja, minkä vuoksi hevosen omistaminen on mahdollista yhä useammalle. Ratsastuskouluissa tavallinen tuntiratsastaja ei ilman omaa mielenkiintoa ja aktiivisuutta opi hevosen ruokintaa, hoitoa ja käsittelyä, jotka olisivat hevosen hyvinvoinnin kannalta ratsastustaitoa tärkeimpiä. Varsinkin kun näillä taidoilla on merkittävä vaikutus myös omaan ja muiden ihmisten turvallisuuteen.

Kilpailuissa lapsi, nuori ja aikuinenkin on kilpailuun latautuneessa ja jännittyneessä tilanteessa. Silti tulisi toimia hevosta kunnioittaen ja sen ehdoilla, silloinkin kun suoritus epäonnistuu. Myös asiallinen kielenkäyttö kuuluu hyvään käytökseen. Mikäli kuka tahansa, kanssakilpailija, toimi-

henkilö, katsoja ja eniten stewardi huomioi puutteita em. asioissa, tulisi tilanteeseen puuttua sen vaatimalla tasolla.

- Turvallisuus

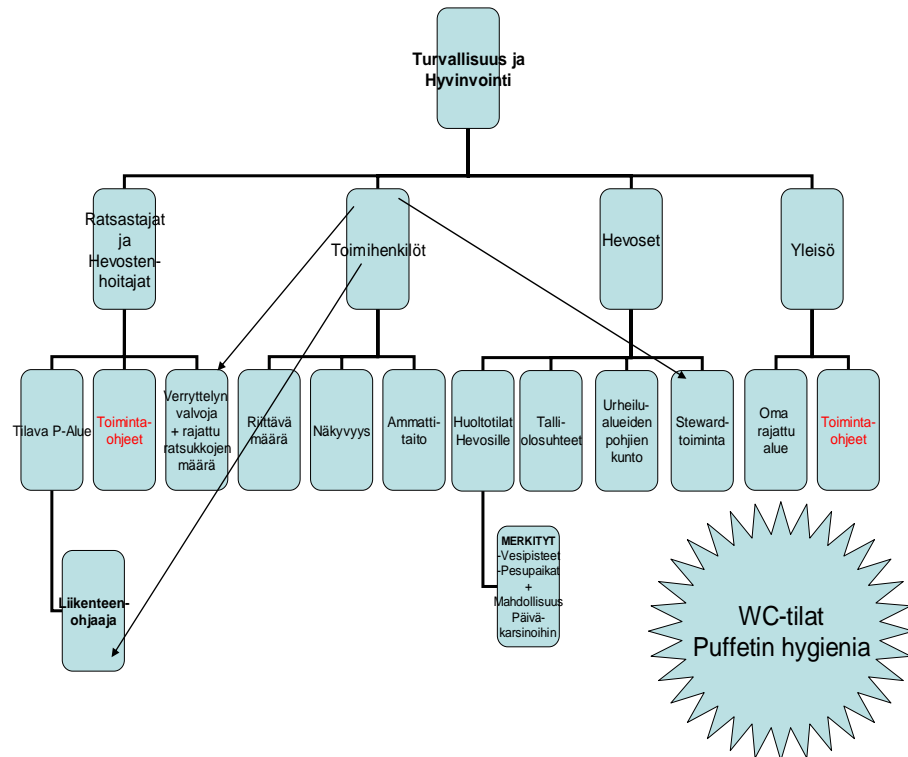
Kilpailualueella itsessään on suuri vaikutus kilpailujen turvallisuuteen. Kun alue on kunnossa ja kilpailuihin on tehty turvallisuussuunnitelma, on toimihenkilöiden helppo toimia. Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Toimihenkilöitä on erittäin tärkeä saada riittävä määrä, ettei kukaan joudu ahdinkoon liian pitkien työpäivien tai suurien työmäärien takia. Varsinkin kun osa toimihenkilöistä lisäksi toimii useissa eri rooleissa kilpailuissa, esim. hevosenhoitajana tai itse kilpailijana.

Kaikkien kilpailuissa toimivien tulee ottaa huomioon kanssaihmiset, varsinkin alueilla, joissa toimitaan arvaamattoman luontokappaleen, hevosen, kanssa. Välinpitämättömyys ja itsekeskeisyys voi koitua omalle turvallisuudelle haitalliseksi enemmän tai myöhemmin. Silmät on hyvä pitää auki, jotta on mahdollisuus ennakoida tulevat (vaara)tilanteet. Kaikkien turvallisuudelle on eduksi hyvä sääntötuntemus.

- Kuinka luoda onnistuneet kilpailut?

Onnistuneiden kilpailujen luominen koostuu pienistä palasista, jotka yhdessä muodostavat kokonaisuuden. Kuvaan 14 on koottu neljän eri ryhmän päätarpeet kilpailuissa. **Ratsastajille ja hevosenhoitajille** pääroolissa on tilava parkkipaikka, jossa toimii liikenteenohjaaja. Lisäksi heille on tärkeä jakaa toimintaohjeet, mistä selviää ainakin kanslian, vessan ja vesipisteen sijainti. Lisäksi kyseisessä ohjeessa tulee kertoa millä alueilla hevosen kanssa liikkuminen on kiellettyä.

Hevosten hyvinvoinnin kannalta merkittävimmät seikat ovat stewardien toimiminen kilpailuissa. He osaltaan valvovat myös toista merkittävää tekijää, **urheilualueiden pohjien kuntoa**. Hyvinvointia lisää pesupaikkojen ja muiden huoltotilojen määrä, tilapäiskarsinat ja kilpailutallien kunto. **Vesipisteet** ovat ehdottoman tärkeitä niin kesä- kuin talviaikaan ja ne tulee olla **merkitty**.

KUVA 14 Tärkeät tekijät onnistuneisiin kilpailuihin

Toimihenkilöiden onnistuneen toiminnan edellytyksenä on riittävä määrä henkilöstöä tapahtuman kokoon nähden. Lisäksi heidän tulee erottua massasta huomioliiveillä tai vastaavilla toimihenkilötunnuksilla. Määrä ei korvaa laatua, joten toimitsijoiden tulee olla koulutettuja ja osata tehtävänsä.

Yleisölle tärkeintä on oma alue, johon hevoset eivät pääse. Tämän lisäksi heitä on opastettava, kuten ratsastajiakin, millä aluilla liikkuminen on kiellettyä ja kuinka katsomossa ja kentän laidalla on aiheellista toimia. Kaikkia kilpailuissa toimivia koskettavat tekijät ovat WC-tilat ja puffetin hygienia, joista molemmista tulee huolehtia asianmukaisesti.

LÄHTEET

- Asetus eläinten kuljetuksesta 1996.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960491>. Luettu 1.2.2007.
- ECOMass 2006. Ekotehokkaan massatapahtuman käsikirja.
http://www.dipoli.tkk.fi/ymparisto/ecomass/Ecomass_Laymans_report2006_FI.pdf. Luettu 14.11.2006.
- Elintarviketurvallisuusvirasto 2006. Usein kysyttyä.
http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/hygieniaosaaminen/usein_kysytya/urheiluseurat_jarjestot/
Luettu 20.10.2006.
- Elintarviketurvallisuusvirasto 2007. Eläinten kuljetus.
http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/hyvinvointi/elainten_kuljetus/
Luettu 11.2.2007.
- Eläinsuojeluasetus 1996.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19960396>. Luettu 12.1.2007.
- Eläinsuojelulaki 1996. [Http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19960247](http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19960247).
Luettu 4.9.2006.
- Fédération Equestre Internationale 2006a. Code of conduct for the welfare of the horse.
http://www.horsesport.org/PDFS/FEI/01_01/Code_Conduct_Welfare.pdf.
Luettu 22.11.2006.
- Fédération Equestre Internationale 2006b. Veterinary Regulations.
<http://www.horsesport.org/veterinary/PDFS/VR2006-A4.pdf>. Luettu 1.2.2007.
- Heino, S. 2005. Suomen Ratsastajainliitto.
<http://www.ratsastus.fi/asp/system/empty.asp?P=224&VID=default&SID=269294711676553&S=0&C=18179>
Luettu 14.11.2006.
- Iinatti, Heini, Okkonen, Niina, Jansson, Helena 2004. Hevostilan ympäristön hallinta -tietopaketti.
- Jätelaki 2003. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931072>. Luettu 15.10.2006.
- Kokoontumislaki 1999.
[Http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990530](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990530)
Luettu 28.10.2006

Kuluttajaviraston julkaisusarja 4/2004. Kuluttajaviraston ohjeet ratsastuspalveluiden turvallisuuden edistämiseksi.

<http://www.kuluttajavirasto.fi/user/loadFile.asp?id=5579>. Luettu 10.10.2006.

Kuusisto, Minttu 2006.

<http://www.ratsastus.fi/asp/system/empty.asp?P=224&VID=default&SID=737821550610336&A=closeall&S=0&C=26950>

Luettu 26.11.2006.

Laki eläinten kuljetuksesta 2006.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20061429>

Luettu 11.2.2007.

Pelastuslaki 2003. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20030787>

Luettu 24.10.2006

Suomen Hippos ry 2004. Raviradat kartalla.

http://www.hippos.fi/hippos/raviurheilu/raviradat_kartalla.php. Luettu

12.2.2007.

Suomen Liikunta ja Urheilu 2003. Olympialiike ja ympäristö.

http://www.slu.fi/mp/db/file_library/x/IMG/29969/file/Olympialiikejaymparisto.ppt

Luettu 26.10.2006.

Suomen Liikunta ja Urheilu ja Suomen Latu 2004. Arvonen, Sirpa. Yhdistyksen turvallisuusopas.

Suomen Liikunta ja Urheilu 2005a. Elintarvikkeiden myynti.

http://www.slu.fi/seurapalvelut/paata_oikein-seurajohtajan_kas/seuran_hallinto/ilmoitukset_ja_luvat/elintarvikkeiden_myynti/

Luettu 27.10.2006.

Suomen Liikunta ja Urheilu 2005b. Urheilutapahtumien ympäristöasiat.

http://www.slu.fi/mp/db/file_library/x/IMG/29961/file/Tapahtumanymparistoasiat.ppt

Luettu 1.11.2006.

Suomen Liikunta ja Urheilu 2006a. Ohjeita tapahtuman järjestäjälle

http://www.slu.fi/mp/db/file_library/x/IMG/29962/file/Ohjeitatapahtumanjarjestajalle.doc. Luettu 10.11.2006.

Suomen Liikunta ja Urheilu 2006b. Ohje hankintoja varten.

http://www.slu.fi/mp/db/file_library/x/IMG/31217/file/HankinnatGO-ohje.doc

Luettu 1.11.2006.

- Suomen Ratsastajainliitto 2002a. Kilpailujen järjestämismääräykset ja –ohjeet.
- Suomen Ratsastajainliitto 2002b. Ratsastuskilpailujen ja hevostapahtumien ympäristöohjeet.
- Suomen Ratsastajainliitto 2004. Kilpailusäännöt osa 8, Vammaisratsastus.
- Suomen Ratsastajainliitto 2005a. Kilpailusäännöt osa 1. Yleinen osa.
- Suomen Ratsastajainliitto 2005b. Kilpailusäännöt osa 5, Matkaratsastus.
- Suomen Ratsastajainliitto 2005c. Kilpailusäännöt osa 6, Lännenratsastus.
- Suomen Ratsastajainliitto 2005d. Kilpailusäännöt osa 9, Valjakkoajo.
- Suomen Ratsastajainliitto 2005e. Henkilöjäsenten edut.
<http://www.ratsastus.fi/asp/system/empty.asp?P=78&VID=default&SID=943634689533203&S=1&C=20878>. Luettu 8.10.2006.
- Suomen Ratsastajainliitto 2005f. Toimihenkilöt
<http://www.ratsastus.fi/asp/system/empty.asp?P=101&VID=default&SID=943634689533203&S=0&C=19816>. Luettu 10.10.2006.
- Suomen Ratsastajainliitto 2005g, Kilpailusäännöt osa 7. Vikellys.
- Suomen Ratsastajainliitto 2006a. Kilpailusäännöt osa 3, Estesäännöt.
- Suomen Ratsastajainliitto 2006b, Kilpailusäännöt osa 4, Kenttäkilpailut.
- Suomen Ratsastajainliitto 2006c, Kilpailusäännöt osa 2. Kouluratsastus.
- Suomen Ratsastajainliitto 2006d. Tietoa ja tilastoja ratsastuksesta.
<http://www.ratsastus.fi/asp/system/empty.asp?P=128&VID=default&SID=667801463657166&A=closeall&S=0&C=28983>
Luettu 29.12.2006.
- Suomen Ratsastajainliitto 2006e. Ratsastus houkuttelee: Ratsastajia on yli 135 000.
<http://www.ratsastus.fi/asp/system/empty.asp?P=41&VID=default&SID=981089678234661&A=open:news:item:5269&S=3&C=30296>
Luettu 11.12.2006.
- Suomen Ratsastajainliitto 2007. Ratsujen kilpailuluvat 2007.
<http://www.ratsastus.fi/asp/system/empty.asp?P=218&VID=default&SID=261005553681128&A=closeall&S=0&C=31842>. Luettu 12.2.2007.
- Työturvallisuuskeskus 2005. Hevosenhoito turvalliseksi.

Vilkuna, V. & Mielikäinen, M. 2003, Työturvallisuus: Hevosen hoito turvalliseksi. Mela.

Väätänen, Venla 2007. Henkilökohtainen tiedonanto 3.1.2007.

Yläne A. 2005. Hevosten ja ponien influenssarokotukset 1.1.2005 alkaen. <http://www.ratsastus.fi/asp/system/empty.asp?P=221&VID=default&SID=261005553681128&S=0&C=27221>
Luettu 21.12.2006.

Yläne A. 2006. Henkilökohtainen tiedonanto 24.11.2006.

Ympäristöministeriö 2003. Hevostallien ympäristönsuojeluohje 4.11.2003.

LIITE 1

KAIKKIA LAJEJA KOSKEVAT PERIAATTEET RANGAISTUSMENETTELYSTÄ

1. YLEISTÄ

Rangaistusta ei saa määrätä ilman, että kaikkia asianosaisia ja mahdollisia todistajia on kuultu. Ratsastaja kutsutaan kuulutuksella tuomariston puhutteluun, mutta rangaistusta ei kuuluteta.

2. RANGAISTUKSET

Huomautus, joka on lievin rangaistus, annetaan esim. väärän pukeutumisen tai väärän satuloinnin yhteydessä. Sitä ei tule käyttää rangaistuksena hevosen sopimattomasta kohtelusta.

- Varoitus (keltainen kortti) annetaan mm. liiallisesta raipan käytöstä, kannustamisesta tai repimisestä. Näiden rikkeiden uusiminen saman kilpailun aikana johtaa kilpailusta sulkemiseen.
- Kilpailusta sulkemista käytetään rangaistuksena, jos ratsastaja on syyllistynyt barraukseen, lyönyt hevosta päähän, käyttänyt kannuksia siten, että hevosen kyljistä tulee verta sekä jos ratsastaja on lyönyt tai potkinut hevosta maasta käsin. Ratsastaja suljetaan kilpailuista myös jos hän syyllistyy hevosen sääntöjen vastaiseen rankaisemiseen verryttelyalueen tai kilpailuradan ulkopuolella.
- Sakko on ainoastaan oheisrangaistus. Sakon suuruutta määrättäessä tulee käyttää harkintaa. Sakolla ei voi lieventää rangaistusta, ainoastaan koventaa sitä.

3. DOKUMENTOINTI

Varoitus ja kilpailusta sulkeminen kirjataan lomakkeelle, jonka ko. ratsastaja ja tuomari allekirjoittavat. Kopiot jäävät ratsastajalle ja tuomarille. Alkuperäinen lähetetään SRL:lle tulosten liitteenä.

Keltaisen kortin toinen puolikas jää kilpailijalle, toinen lähetetään SRL:lle.

Annetut rangaistukset julkistetaan kilpailujen ilmoitustaululla ja tulosten yhteydessä HIPPOS-lehdessä.

LIITE 2

EPÄURHEILIJAMAISEN KÄYTTÄYTYMISEN MÄÄRITTELYÄ

Urheilijan, valmentajan, joukkueenjohtajan ja muun virallisessa asemassa olevan toimitsijan epäurheilijamainen käytös sisältää seuraavat asiat. Lista on ohjeellinen, ei tyhjennettävä.

1. Urheilijalle vieraiden aineiden käyttö

- Huumeiden ja dopingaineiden käyttö tai käytön edistäminen
- Julkinen häiritsevä esiintyminen alkoholin vaikutuksen alaisena
- Alkoholin nauttiminen ratsastusasussa
- Alkoholin nauttiminen päihdyttävästi ja häiriötä tuottavasti milloin tahansa kilpailupahtumien ja -matkojen aikana. Erityisen tuomittavaa on aikuisen henkilön päihdyttävä alkoholin käyttö juniorien ja nuorten ratsastajien joukkueen johtajana, valmentajana tai huoltajana
- Tupakointi ratsastusasussa, hevosen läheisyydessä tai toimihenkilötehtävissä

2. Epäasiallinen käyttäytyminen kilpailu- ja harjoitustilanteessa

- Hevosen sopimaton kohtelu
- Väkivalta, törkeä kielenkäyttö ja epäasiallinen arvostelu
- Kanssaurheilijan suoritukseen alentavasti vaikuttavat epäasialliset lausunnot
- Tuomarin harhautus ja muu sääntökikkailu

3. Urheiluhuijaus

- Kilpailutilan ja -välineiden manipulointi (verryttelyesteet, barraus)
- Tuloksista etukäteen sopiminen

4. Vedonlyönti

- Vedonlyönti omasta kilpailusta

5. Lahjonta

- Tuomareiden, kilpakumppaneiden, valmentajien tai toimitsijoiden lahjominen tai sen yritys tuloksen manipuloinniseksi.

FRIZZELL

TERVEYSKORTTI / HORSE TRIALS MEDICAL CARD

Täytä kaikki kohdat ja ota kortti mukaasi aina kun kilpailet.

Fill in all details below and take this card with you every time you compete - see horse trials medical rule

Lääkärisi nimi

Name of your GP _____

Osoite /Address _____

Puhelin / Tel.no _____

Henkilökohtaiset tiedot / Personal details

Koko nimi / Name (in full) _____

Syntymäaika / Date of Birth _____

Uskonto / Religion _____

Kotiosoite / Permanent address _____

Postinumero / Post code _____

Puhelin / Tel.no _____

Osoitteenmuutos /

Change of address _____

Puhelin / Tel.no _____

1) Jos lääkäri päättää, että loukkaantumisesi vaatii toipumisajan, sinut suljetaan kilpailuista lääketieteellisistä syistä. Tällainen poissulkeminen voi olla määrätty tai määräämätön ajanjakso. Yksityiskohdat merkitään tähän korttiin. / If the Doctor decides that you have sustained an injury requiring a recovery period, you will be medically suspended. Such a suspension will either be for a stated period of time or for an unspecified duration. The details will be recorded on this card.

2) Jos sinut viedään sairaalaan kilpailuista ja sinua ei suljeta pois kilpailuista tai jos sinut suljetaan pois kilpailuista määräämättömäksi ajaksi, lääkärin täytyy todeta sinut terveeksi osallistuaksesi seuraaviin kilpailuihin. Selvitys täytyy merkitä tähän korttiin. / If you are taken to hospital from an event without being medically

suspended, or if you have been medically suspended for an unspecified time, you must be passed as fit to compete in Horse Trials by a registered medical practitioner before competing again in any official BHS Horse Trials or Three Day Event. The clearance must be recorded on this card.

3) Tämä kortti on pidettävä mukana kaikissa kenttäkilpailuissa selvästi näkyvillä käsivarressa. / It is mandatory to have this card with you at any official BHS Trial, worn visibly on your arm in the arm band.

SAATEKIRJE TUTKIMUKSEEN

Kysely ratsastuskilpailujen toimihenkilöille ja ratsastajille

Suomen Ratsastajainliitto ry on tilannut Hämeen ammattikorkeakoulun Mustialan yksikön hevosagrobiopiskelijalta opinnäytetyön aiheesta turvallisuus, ympäristöasiat ja hevosten hyvinvointi ratsastuskilpailuissa.

Ohessa on kysely, johon toivomme Teidän vastaavan. Tavoitteena on kartoittaa ratsastuskilpailujen turvallisuutta, hevosten hyvinvointiin liittyviä seikkoja sekä ympäristön tilaa ratsastuskilpailuissa useasta näkökulmasta tarkasteltuna. Suurin osa kysymyksistä on avokysymyksiä. Vastamiseen menee n. 15 minuuttia aikaa. Kysely on suunnattu seniori- ja nuorten luokissa ratsastaville ratsastajille, kilpailujen johtajille, eläinlääkäreille, lääkäreille ja ensiapuvastaaville sekä toimihenkilöille, esim. puheenjohtajatuomareille yhteensä yli 300 henkilölle. Yhteystiedot on valittu satunnaisesti käyttäen SRL:n jäsenrekisteriä ja kilpailupalvelu KIPAA. LÄÄKÄREIDEN JA ENSIAPUHENKILÖIDEN YHTEYSTIETOJA LIITOLLA EI OLE KÄYTETTÄVISSÄÄN, SIKSI PYYDÄMMEKIN KILPAILUJENJÄRJESTÄJIÄ VÄLITTÄMÄÄN KYSELYN KILPAILUISSAAN TOIMINEILLE LÄÄKÄREILLE TAI ENSIAPUVASTAAVILLE.

Palauta kysely viimeistään 27.11.2006 osoitteella
anni.kangasperko@student.hamk.fi

Vastauksia käsitellään luottamuksellisesti. Tulokset ovat luettavissa keväällä 2007 valmistuvasta opinnäytetyöstä, jonka voi lainata Hämeen Ammattikorkeakoulun kirjastosta. Lisätietoja opinnäytetöistä antaa ohjaava opettaja Terhi Thuneberg-Selonen (terhi.thuneberg-selonen@hamk.fi). SRL julkaisee opinnäytetyön pohjalta artikkelin keväällä 07 ja tuloksia hyödynnetään myös kilpailujen järjestäjille suunnattujen koulutusten ja materiaalien sisällöissä.

Vastanneiden kesken arvotaan 4 lippua Apassionataan!
www.welldone.fi/apassionata

Kiitos vastauksestanne jo etukäteen!

Onnistuneella kyselyllä pystymme kehittämään kaikkien turvallisuutta ja viihtyvyyttä ratsastuskilpailuissa sekä viemään yhteistä lajiamme eteenpäin.

Ystävällisin terveisin,

Anni Kangasperko
opiskelija HAMK
puh. 0400-806 509,
anni.kangasperko@student.hamk.fi

Marian Kivinen
Harrastepäällikkö
marian.kivinen@ratsastus.fi

Aki Yläne
Koulutus- ja valmennuspäällikkö
aki.ylanne@ratsastus.fi

Kysely ratsastuskilpailujen toimihenkilöille ja ratsastajille

1. Vastaja

Oletko (rastita)

Ratsastaja	
Ratsastajan tukijoukko	
Eläinlääkäri	
Lääkäri/Ensiapuryhmän jäsen	
Toimihenkilö	

Toimihenkilöoikeus:

2. Vastaus näkökulma

Olen vastannut kysymyksiin pääsääntöisesti koskien

Seuratason kilpailuja	
Aluetason kilpailuja	
Kansallisen tason kilpailuja	

Laji/lajit joihin vastaukseni perustuvat:

3. HEVOSEN HYVINVOINTI

Mitkä ovat mielestänne suurimmat ongelmat liittyen hevosen hyvinvointiin

a) Ratsastuskilpailuissa

b) Hevosten valmennuksessa

c) Hevosten hoidossa

4. YMPÄRISTÖASIAT

Mitkä ovat mielestänne pahimmat ongelmakohdat, jotka liittyvät ympäristöasioihin?

a) kilpailutapahtumassa?

b) valmennuskeskuksissa ja talleilla?

5. TURVALLISUUSASIAT

Mitkä ovat mielestänne ratsastuskilpailuissa pahimmat ongelmakohdat

a) hevosten turvallisuuteen liittyen?

b) ratsastajien ja hoitajien turvallisuuteen liittyen?

c) katsojien turvallisuuteen liittyen?

d) toimihenkilöiden turvallisuuteen liittyen

6. PARANNUSEHDOTUKSIA

Miten korjaisitte mahdollisesti esille tulleita epäkohtia hevosen hyvinvoinnin, ympäristön ja turvallisuuden osalta liittyen ratsastuskilpailutapahtumaan?

Kiitos vastauksestanne!